

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2014 – 2016 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

2014 metai

1. Įvadas	3
2. Joniškio rajono savivaldybės (organizacijos) apibūdinimas	4
2.1. Organizacinė struktūra	4
2.2. Teisinė bazė	4
2.3. Planavimo sistema	4
2.4. Žmogiškieji ištekliai	4
2.5. Finansiniai ištekliai	5
2.6. Vidaus kontrolė	5
3. Joniškio rajono savivaldybės analizė	6
3.1. Gyventojai	6
3.2. Ekologija	7
3.3. Inžinerinė infrastruktūra	10
4. Socialinės paslaugos, kultūra, sveikata, švietimas ir sportas	13
4.1. Socialinės paslaugos	13
4.2. Kultūra	14
4.3. Sveikata	15
4.4. Švietimas ir sportas	16
5. Ekonominės situacijos analizė	19
4.1. Investicinė ir verslo aplinka	19
4.2. Žemės ūkis	21
4.3. Turizmas	21
6. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė (SSGG)	23
7. Joniškio rajono savivaldybės 2014-2016 m. veiklos plano programos	

1. Įvadas

Joniškio rajono savivaldybės 2014–2016 metų strateginis veiklos planas (toliau – SVP) – detalus institucijos veiklos planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į Joniškio rajono situacijos analizę, suformuluoti savivaldybės 2014–2016 metų strateginiai tikslai, uždaviniai ir priemonės, apibrėžiamos Joniškio rajono savivaldybės vykdomos programos, numatomos lėšos ir finansavimo šaltiniai joms įgyvendinti.

SVP rengimo procesas susijęs su savivaldybės biudžeto rengimu ir strateginio planavimo ciklu. Strateginis veiklos planas parengtas siekiant efektyviai panaudoti turimus bei planuojamus gauti finansinius, materialiuosius ir darbo išteklius bei atlikti veiklos stebėseną ir atsiskaitymą už rezultatus.

SVP sudaro septynios įvairius savivaldybės veiklos sektorius apimančios programos. Kiekvienoje programoje iškelti trejų metų veiklos strateginiai tikslai, uždaviniai šiems tikslams pasiekti, suformuluotos priemonės ir konkretizuoti rezultatų pasiekimo rodikliai. Joniškio rajono savivaldybės 2014–2016 m. programos, strateginiai tikslai ir uždaviniai turi aiškias sąsajas su Joniškio rajono savivaldybės 2014–2020 metų ilgalaikiu strateginiu planu, siekiant išlaikyti vienodą strateginio planavimo dokumentų struktūrą bei numeraciją, taip palengvinant priemonių identifikavimą.

2. Joniškio rajono savivaldybės (organizacijos) apibūdinimas

2.1 Organizacinė struktūra

Joniškio rajono savivaldybėje vietos savivaldos principus įgyvendina šios vietos savivaldos institucijos: atstovaujamoji – Joniškio rajono savivaldybės taryba ir vykdomoji – Joniškio rajono savivaldybės administracija, turinčios vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas.

Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teises ir savo funkcijų įgyvendinimą atstovaujant bendruomenės interesams. Savivaldybės kontrolės institucija – Joniškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba – prižiūri, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas bei naudojamas savivaldybės turtas, ir kaip tvarkomas savivaldybės biudžetas.

Joniškio rajono savivaldybės tarybą sudaro 25 tarybos nariai. Iš savivaldybės tarybos narių sudaromi tarybos komitetai, kurių pagrindinės funkcijos: nagrinėti klausimus ir teikti juos svarstyti tarybai bei merui; kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų, kaip vykdomi tarybos sprendimai ir mero potvarkiai.

Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės administracijos direktorius, kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba, pagal su savivaldybe sudarytas sutartis, kiti viešai pasirenkami fiziniai bei juridiniai asmenys.

Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimus, mero potvarkius ir administracijos direktoriaus įsakymus įgyvendina bei tarybą, merą techniškai aptarnauja Joniškio rajono savivaldybės administracija.

2.2 Teisinė bazė

Joniškio rajono savivaldybė savo veiklą organizuoja vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir vidaus teisės aktais: Joniškio rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu, Joniškio rajono savivaldybės administracijos nuostatais, kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

2.3 Planavimo sistema

Joniškio rajono savivaldybės veikla planuojama atsižvelgiant į Joniškio rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentus. Strateginio planavimo procesai organizuojami vadovaujantis Joniškio rajono savivaldybės strateginio planavimo metodika, patvirtinta Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. rugpjūčio mėn. 28 d. sprendimu Nr. T-264 „Dėl Joniškio rajono savivaldybės strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“. Planavimo dokumentas integruojamas į Joniškio rajono savivaldybės 2014–2020 metų strateginį ilgalaikį planą, išlaikant vientisą struktūrą.

2.4 Žmogiškieji ištekliai

Savivaldybės administracijos struktūroje 2013 m. veikė 15 skyrių, vienas poskyris ir 10 seniūnijų. Didžiausias leistinas savivaldybės administracijoje pagal darbo sutartis dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičius, kurį nustato savivaldybės taryba, 2013 m. buvo 188 (iš viso buvo 201 darbuotojas, iš kurių 80 – valstybės tarnautojų ir 121 – dirbančių pagal darbo sutartis). 2013 m. sausio mėn. 1 d. savivaldybės administracijos karjeros valstybės tarnautojų (kartu su pakaitiniais) buvo 79, iš jų I kvalifikacinę klasę turi 5, II – 16, III – 32.

Savivaldybės administracijoje nuo 2009 m. skiriamos lėšos valstybės tarnautojų mokymui, jų kvalifikacijos tobulinimui ir kompetencijų ugdymui, kad valstybės tarnautojai savo kvalifikacija ir kompetencija tenkintų nuolat kylančius reikalavimus ir būtų pajėgūs atsakingai ir kokybiškai atlikti savo funkcijas bei pareigas (pavyzdžiui, 2012 m. buvo skirta 20,0 tūkst. Lt). Tačiau šių lėšų nepakanka, todėl būtina ieškoti naujų galimybių ir mokymosi formų. Siekiant veiksmingiau įgyvendinti nustatytus savivaldybės administracijos, kaip viešojo administravimo institucijos, tikslus ir išskeltus uždavinius, būtina ir toliau nuolat ugdyti profesinę kompetenciją, ypač siekiant formuoti sampratą, jog savivaldybės darbuotojas yra „tarnaujantis“ rajono gyventojams asmuo (ne „didesnis“, „galingesnis“, „aukščiau stovintis ir užimantis pareigas“, bet padedantis, aptarnaujantis gyventojus). Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į darbuotojų kompetenciją analizuojant ir vertinant situaciją darbo srities kompetencijos ribose. Būtina ugdyti analitinį mąstymą, gebantį vertinti situacijas, palyginti, formuluoti išvadas ir pasiūlymus. Tai pasiekama sąžiningai atliekant pavestas pareigas, įgyjant patirties bei žinių ir jomis dalijantis, vystant motyvaciją darbui.

2.5 Finansiniai ištekliai

SVP programų pagrindinis finansavimo šaltinis – Joniškio rajono savivaldybės lėšos bei kasmet įvairiems projektams įgyvendinti pritraukiamas finansavimas iš Europos Sąjungos paramos lėšų, valstybės biudžeto lėšų ir kt.

Savivaldybės biudžetas yra savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams. Joniškio rajono savivaldybės biudžetą tvirtina savivaldybės taryba.

Pagal 2014 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtintą įstatymą, Joniškio rajono savivaldybės planuojamos gauti pajamos sudaro 27 996 tūkst. Lt, iš jų gyventojų pajamų mokestis (be pajamų iš valstybės išdo sąskaitos) – 16 644 tūkst. Lt. Realiai gautos pajamos 2010 m. siekė 27 202,1 tūkst. Lt, 2011 m. – 23983, 7 tūkst. Lt, 2012 m. – 26 655,8 tūkst. Lt. Didžiausią dalį pajamų struktūroje sudaro gaunamos dotacijos 2012 m. – 53,4 proc. (valstybinėms funkcijoms atlikti, mokinio krepšeliui finansuoti, valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti). Gaunami mokesčiai sudarė 38,3 proc. (gyventojų pajamų mokestis, žemės mokestis, fizinių ir juridinių asmenų nekilnojamojo turto mokestis, mokestis už aplinkos teršimą, vietinės ir valstybinės rinkliavos).

2.6 Vidaus kontrolė

Savivaldybės administracijoje ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse finansinį ir veiklos auditą atlieka savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba ir Centralizuotas vidaus audito skyrius.

Centralizuotas vidaus audito skyrius vykdo nepriklausomą ir objektyvią tyrimo bei konsultavimo veiklą, atlieka vidaus auditus, vertina biudžeto asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų programų vykdymą. Šis skyrius savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, Vietos savivaldos įstatymu, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais vidaus auditą.

3. Joniškio rajono savivaldybės aplinkos analizė

3.1 Gyventojai

2013 m. Joniškio rajone buvo 24.890 gyventojų, iš jų 11 592 – vyrų ir 13 298 moterų. Nuo 55–erių metų amžiaus vyrų skaičius pradeda mažėti ir jau nuo 70–ties metų amžiaus vyrų yra dvigubai mažiau nei moterų, o nuo 80–ties metų amžiaus – 4 kartus mažiau. Vidutinis gyventojų amžius – 42,3 metai (Lietuvoje – 41,3). Gyventojų skaičius Joniškio rajone per 2009 – 2013 metus sumažėjo 11,4 proc. (Joniškio mieste – 10,6 proc.). Nuo 2009 metų, per 5 metus, Joniškio rajone gyventojų sumažėjo beveik dvigubai daugiau nei Lietuvoje (Lietuvoje – 6,7 proc., Šiaulių apskrityje – apie 9 proc.). Gyventojų mažėjimo priežastys: auga mirštamumas, mažėja gimstamumas, didėja migracija.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013 m. pabaigoje Joniškio rajone gyveno 4625 vaikai iki 18 metų amžiaus, t.y. maždaug kas penktas (18,6 proc.) rajono gyventojas buvo vaikas (Lietuvoje gyveno 543,8 tūkst. vaikų, 18,3 proc.). Lyginant su 2012 m., vaikų skaičius sumažėjo 297, t.y. 6,4 proc. (Lietuvoje – 2,2 proc.).

2012 m. Joniškio rajone gimė 217 kūdikių – 15 mažiau nei 2011 m. (2012 m. Lietuvoje – 0,6 proc. daugiau nei 2011 m.). Gimusiųjų skaičius 2012 m.: 1 tūkst. gyventojų teko 8,6 (Lietuvoje – 10,2). Suminis gimstamumo rodiklis (vidutinis gyvų gimusių vaikų, kuriuos moteris pagimdė per vaisingą gyvenimo laikotarpį, skaičius) Lietuvoje 2012 m. siekė 1,60 (2011 m. – 1,51), Šiaulių apskrityje 1,66 (2011 m. – 1,61). Kartų kaita užtikrinama, kai suminis gimstamumo rodiklis didesnis negu 2,1. Mažas gimstamumas siejamas su gyventojų skaičiaus mažėjimu.

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis, 2013 m. pradžioje Joniškio rajone iš viso buvo 4 786 jauni žmonės (15–29 metų), tai sudaro 19,22 proc. visų rajono gyventojų (Lietuvoje – 20,1 proc.). Jaunimo mažėjimą lemia keletas priežasčių: gyventojų gimstamumo mažėjimas, emigracija į didesnius miestus (studijuoti ir gyventi) bei emigracija į užsienio šalis.

2013 m. pradžioje Joniškio rajono savivaldybėje gyveno 6 421 žmogus 60–ties metų ir vyresnio amžiaus, tai sudarė 25,8 proc. visų gyventojų (Lietuvoje gyveno 713,8 tūkst. 60–ties metų ir vyresnio amžiaus žmonių, tai sudarė 24 proc. visų gyventojų). Nuo 2009 m. šio amžiaus grupės žmonių realiai nepadaugėjo, tačiau mažėjant gimstamumui ir žmonių skaičiui iki 60–ties metų amžiaus, vyresnio amžiaus žmonių skaičius bendrame gyventojų skaičiuje išaugo beveik 3 procentais. Per 2010–2013 m. šiek tiek pailgėjo pagyvenusių vyrų ir moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė. Tikėtina, jog moterys, 2012 m. sulaukusios 60–ties metų amžiaus dar vidutiniškai gyvens 22,3 metų, o vyrai – 16,2 metų (2009 m. šis moterų rodiklis siekė 21,7 metų, vyrų – 15,4).

Per 2009–2012 m. Joniškio rajono savivaldybėje mirė 1 690 gyventojų, tai yra 802 gyventojų daugiau nei gimė. 2013 m. gyventojų mirtingumas išaugo 10,3 proc. (mirė 201 vyras ir 41 moteris). Vyrų mirtingumas (ypač didelis lyginant su moterų mirtingumu) išauga nuo 45–49 metų amžiaus (2012 m. mirė 14 vyrų ir 4 moterys). Moterų mirtingumas didžiausias perkopus 85–erių metų amžių, tuo tarpu vyrų mirtingumas nuo 50–ties metų amžiaus pasiskirstęs pakankamai tolygiai.

Nedarbo lygis Šiaulių apskrityje 2014 m. sausio mėn. 1 d., lyginant su 2013 m. sausio mėn. 1 d. nepakito: sudarė 11,9 proc. 2014 m. Sausio mėn. 1 d. Joniškio rajone buvo registruota 2 288 bedarbiai, nedarbo lygis siekė 15,3 proc., o 2013 m. sausio mėn. 1 d. – 14,3 proc. (nedarbo lygis išaugo 1 proc.). Iš visų registruotų bedarbių 48,3 proc. sudaro moterys, 59,8 proc. – kaimo gyventojai, 10,2 – jaunimas, 37,6 – virš 50–ties metų amžiaus, 42,4 – ilgalaikiai, 7,7 – neįgalieji.

3.2 Ekologija

Oras. Oro užterštumas Joniškyje ir aplinkinėse teritorijose yra kelis kartus mažesnis nei artimiausių kaimynų – Šiaulių – mieste bei daugelyje kitų Lietuvos miestų. Pagal išmetamų teršalų kiekį, tenkantį vienam gyventojui, Joniškio rajono savivaldybėje 2011 m. visi teršalai sudarė – 7,6 kg, Lietuvoje – 22,4 kg.

Joniškio rajone nėra didelių miestų, kuriuose koncentruotąsi pramonės, energetikos įmonės. Gyventojų tankumas ir transporto srutai yra mažesni, negu kituose didmiesčiuose, o geografinė padėtis sąlygoja nepastovius orus, dažniausiai palankius teršalų išsisklaidymui. Teršalai į aplinkos orą dažniausiai patenka gamybos ar degimo procesų metu, taigi pagrindiniai taršos šaltiniai yra pramonės, energetikos įmonės, kiti smulkesni kuro deginimo įrenginiai, skirti būstų apšildymui, bei motorinės transporto priemonės. Joniškio rajono savivaldybėje nėra žinomi didžiausi taršos šaltiniai, nes nevykdomi oro matavimai ir stebėjimai.

Statistiniai duomenys rodo, kad opiausios oro užterštumo problemos susijusios su kietųjų dalelių KD10 (smulkios aerozolinės dalelės, kurių aerodinaminis skersmuo neviršija 10 mikronų) koncentracija. Nežiūrint į tai, kad pastaraisiais metais vidutinė metinė šio teršalo koncentracija Joniškio rajone aplinkos ore neviršija metinės ribinės vertės ir yra mažesnė, nei daugelyje Lietuvos teritorijų, tačiau kiekvienais metais pasitaiko atskirų dienų ar ilgesnių periodų, kai Joniškyje pastebimas oro užterštumo šiuo teršalu padidėjimas.

Transporto keliamą taršą – tai ne tik iš išmetamųjų vamzdžių į orą patenkantys teršalai, bet ir nuo kelių dangos keliamos dulkės, kurios susidaro dylant padangoms ar kitiems įrenginiams, dylant asfaltui, ypač dėl šaltuoju metų laiku naudojamų dygliuotų padangų, kaupiantis nešvarumams dėl kelių barstymo druskų ir smėlio mišinių, siekiant sumažinti jų slidumą.

Vandens tiekimas ir valymas. Požeminis vanduo yra pagrindinis Joniškio rajone geriamojo vandens šaltinis. Visose Joniškio rajono gyvenvietėse, išskyrus Joniškio miestą, Žagarę, Kriukus, Rudiškius, yra viršijama geriamojo vandens geležies koncentracija. 2013 m. net 23 gyvenvietėse geležies kiekis vandenyje viršijo leistiną 0,2 mg/l ribą (4,8 tūkst. gyventojų). Viešai tiekiamu geriamuoju vandeniu aprūpinama apie 42 proc. Joniškio rajono (išskyrus Joniškio miestą) savivaldybės gyventojų (Lietuvoje – 77 proc.). Joniškio mieste kokybiškas vanduo tiekiamas apie 45 proc. gyventojų, Žagarės mieste – apie 51 proc. gyventojų.

Per 950 gyventojų vartoja gruntinių kastinių šulinių vandenį, kuris dažnai užterštas nitratais ir neatitinka geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimų. 2012 m. Šiaulių regione buvo ištirti 602 šachtiniai šuliniai, kurių vandenį vartoja nėščiosios ar kūdikiai iki 6 mėnesių amžiaus. 44 proc. tirtų šulinių buvo rastas padidėjęs nitratų kiekis. Joniškio rajone tirtų šulinių vandenyje rastas nitratų kiekis buvo vienas didžiausių. Šachtinių šulinių vanduo, kuriame nitratų kiekis viršija leistinas normas kelia pavojų ne tik sveikatai, bet ir gyvybei.

Joniškio rajone yra 2 nuotekų valymo įrenginiai: Joniškyje ir Žagarėje. Nuotekų tvarkymo paslauga prieinama apie 60 proc. Joniškio rajono gyventojų (Lietuvoje – 70 proc.). Nuo urbanizuotų ir kitų teršiamų teritorijų surenkamos ir į paviršinio vandens telkinius išleidžiamos paviršinės (lietaus) nuotekos daro neigiamą poveikį vandens telkiniams. 2013 m. tik apie dešimtadalis surenkamų paviršinių nuotekų buvo valomos, iš kurių didesnė dalis išvaloma iki nustatytų normų. Dauguma paviršinių nuotekų surinkimo sistemų yra pasenusios.

Joniškio rajone veikia vienintelis geriamojo vandens ir nuotekų valymo paslaugų teikėjas – UAB „Joniškio vandenys“. Bendrovė aprūpina geriamu vandeniu Joniškio ir Žagarės miestus bei 30 gyvenviečių. Vartotojams ir abonentams tiekiamas tik požeminis vanduo iš giluminių gręžinių. Vandeniui tiekti bendrovė eksploatuoja 33 vandenvietes, 57 artezinius gręžinius, 157,9 km. vandentiekio vamzdyną, 9 vandens nugeležinimo įrenginius. Bendrovė surenka ir išvalo Joniškio ir Žagarės miestų bei 14 gyvenviečių nuotekas. Nuotekoms surinkti yra 105,4 km. nuotekų tinklų, 40 nuotekų siurblių ir 15 biologinio valymo valyklų. Prie centralizuoto šalto vandens tiekimo sistemų Joniškio rajone prisijungę 11 892 gyventojų, o prie nuotekų tinklų – 9 358 gyventojai. Bendrai rajone prisijungę prie centrinio vandentiekio 58,5 proc. aptarnaujamos teritorijos. UAB „Joniškio vandenys“

2012 m. patiekė 456,5 tūkst. m³ šalto vandens.

UAB „Joniškio vandenys“ duomenimis per 2012 m. buvo tiekama 342,3 tūkst. kūb.m. vandens gyventojams. Daugiausia vandens Joniškio rajone sunaudojama ūkio ir buities reikmėms bei žemės ūkiui, tuo tarpu apskrityje – ūkio ir buities reikmėms bei žuvininkystei, o Respublikoje – energetikos reikmėms.

2012 m. Joniškio rajono savivaldybėje į paviršinius vandenis buvo išleista 305,6 tūkst. m³ nuotekų (5,1 proc. visų nuotekų, išleistų Šiaulių apskrityje).

2012 m. išleistos nuotekos buvo išvalytos iki normų (98,4 proc.), likusios buvo nepakankamai išvalytos, jos sudarė 0,3 proc. visų apskrities nepakankamai išvalytų nuotekų.

Dirvožemis. Joniškio rajone paplitę aukščiausios 45 – 50 našumo balais įvertinti dirvožemiai. Nors kritulių iškrenta mažiau nei kitur Lietuvoje, tačiau nepaisant to, palyginti sunki granuliuotinė sudėtis, gludus dugninės morenos podirvio sluoksnis, nenuotakus lygus reljefas sudaro sąlygas įmirkti dirvožemiui. Pagal dirvožemio defliacijos (vėjo erozijos) potencialą, visa Joniškio rajono teritorija patenka į labai mažo defliacijos potencialo zoną. Ir tai pirmiausia lemia žemės ūkio plotuose vyraujančios sunkesnės granuliuotinės sudėties gruntau, kurie dėl didesnio drėgnumo sunkiau pasiduoda sausėjimui ir tuo pačiu išpustymui.

Dirvožemis visuomenei yra toks pat svarbus kaip oras ir vanduo – tai pagrindas 90 proc. visų žmonių maisto produktų, gyvūnų pašaro, pluošto ir kuro. Jis išlaiko gyvenvietes ir yra žaliavų bei gruntinio vandens šaltinis. Sprendžiant svarbias ekologines rajono plėtros, ekologinės būklės valdymo ir prognozavimo problemas, būtina žinoti ir stebėti jo antropogeninę apkrovą, besikaupiančią dirvožemio paviršiuje, identifikuoti ir įvertinti antropogeniškai pažeistas rajono vietas ir antropogeninės veiklos lemiamos dirvožemio degradacijos parametrus. Todėl būtina tinkamai inventorizuoti geologinės aplinkos taršos židinius. Šiuo metu nėra inventorizuoti geologinės aplinkos taršos židiniai.

Joniškio rajono savivaldybėje potencialūs aplinkos taršos židiniai – tai ūkinės veiklos objektai (degalinės, savartynai, veikiančios ir neveikiančios fermos ir pan.), kuriose saugomos, naudojamos ar šalinamos teršiančios medžiagos. Taršos židinių išsidėstymas netiesiogiai padaro technologinės apkrovos intensyvumą ir neigiamą aplinkos kokybės pokyčių tikimybę. Informacija apie potencialius geologinės taršos židinius nėra surinkta ir susisteminta, todėl nėra galimybės atspindėti situacijos rajono mastu.

Triukšmas. Didėjant gamybai ir transporto srautams, triukšmas tampa svarbia aplinkos ekologijos problema. Triukšmo poveikis kenkia nervų, kraujotakos, virškinimo sistemoms ir silpnina imuninę sistemą. Akustinis triukšmas – antras dažniausias mirtinų ligų išsivystymą lemiantis aplinkos veiksnys po oro užteršimo. Triukšmo lygio situacijos vertinimas Joniškio rajono savivaldybėje buvo vykdomas 2009 m., kurio metu buvo atlikti akustinio triukšmo lygio matavimai tyliosiose zonose, visuomenės paskirties ir gyvenamųjų vietovių teritorijose (matavimo vietovės buvo parinktos atsižvelgiant į gyventojų pastabas dėl triukšmo ir seniūnų rekomendacijas). Matavimų metu buvo nustatyta, kad leistinas triukšmas viršija normas šiose vietovėse: teritorija šaliaprekybos centro „MaximaXX“, gyvenamoji teritorija prie UAB „Joniškio grūdai“, laidojimo namų ir kapinių teritorija (V. Kudirkos g. 93).

Pagrindinis triukšmo šaltinis užstatytose teritorijose yra automobiliai. Triukšmas, kurį kelia vidutinis statistinis automobilis, tolygiai mažėja, tačiau bendras vidutinis transporto keliamas triukšmas gatvėje beveik nekinta dėl transporto srautų intensyvumo, jų ridos didėjimo ir triukšmo plitimo laiko atžvilgiu. Dėl šių priežasčių ilgėja transporto triukšmo sukeltų dirginimų trukmė. Kelio danga daro didelę įtaką transporto priemonių keliamam triukšmo lygiui, todėl būtina kelius ir gatves asfaltuoti. Tyrimais įrodyta, kad dviejų sluoksnių poringas asfaltas geriausia danga triukšmui mažinti.

Joniškio rajono savivaldybė siegdama apsaugoti rajono gyventojus nuo neigiamo triukšmo poveikio, 2009 m. patvirtino Joniškio rajono savivaldybės triukšmo prevencijos 2009–2013 metų veiksmų planą, kuriame buvo numatytos priemonės: vykdyti triukšmo prevenciją (transporto srautų reguliavimas kelio ženklais, žvyrkelių padengimas asfalto danga); vykdyti triukšmo kontrolę (triukšmo

matavimo organizavimas pagal gyventojų skundus ir pasiūlymus, fizinių ir juridinių asmenų skundų nagrinėjimas); vykdyti triukšmo reguliavimą (poilsio patalpų įrengimas Joniškio rajono mokyklose, reikalavimas, kad triukšmo šaltinių vykdytojai, planuojantys statybos ir remonto, montavimo darbus, įgyvendintų triukšmo valdymo įstatymo nuostatas); teikti triukšmo valdymo informaciją (teikti informaciją visuomenei). Deja, plano rengimo metu, nebuvo pateikta informacijos, ar buvo įgyvendinta nors viena priemonė ir kaip.

Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 13 str. 1 d. 1 p. pavesta savivaldybėms nustatyti tyliąsias zonas, kurios turi būti trijų kategorijų: aglomeracijos, gamtos ir viešosios. Tylioji aglomeracijos zona – zona, kurioje bet kurio šaltinio skleidžiamo triukšmo L_{dvn} ar kito triukšmo rodiklis neviršija nustatyto dydžio. Tylioji gamtos zona – zona, netrikdoma transporto, pramonės ar kitų mechanizmų skleidžiamo triukšmo ir buitinės veiklos, kaimynų ar lankytojų keliamo triukšmo ar rekreacinės veiklos triukšmo. Tylioji viešoji zona – urbanizuotų teritorijų zona, netrikdoma transporto pramonės ar komercinės ir gamybinės veiklos triukšmo. Joniškio rajono savivaldybėje nėra nustatytos tyliosios viešosios zonos.

Joniškio rajono savivaldybei įstatymų nustatyta tvarka pavesta vykdyti triukšmo, kylančio atliekant statybos, remonto darbus gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose, kontrolę ir atlikti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių vykdymo kontrolę. Savivaldybės administracijose šių taisyklių kontrolė nevykdoma. Pagrindinė priežastis – atsakingi asmenys už šių taisyklių vykdymo kontrolę nepaskirti.

Atliekų tvarkymas. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą Savivaldybė teisės aktų nustatyta tvarka gali ir yra pavedusi (kaip privalomą užduotį) Šiaulių regiono savivaldybių įsteigta įmonei – Šiaulių regioniniam atliekų tvarkymo centrui (toliau – ŠRATC). ŠRATC duomenimis viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos 2012 m. buvo teikiamos 98 proc. Joniškio rajono gyventojų ir 2 168 ūkio subjektai (tame tarpe 1 752 ūkininkai ir 416 juridiniai asmenys) aptarnaujami 100 proc. Savivaldybės taryboje 2013 m. patvirtintas vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo rinkliavos dydis – 72 Lt per metus kiekvienam gyventojui. Tiems gyventojams, kurie naudojami bioskaidžiu atliekų išvežimo paslaugomis, už šių atliekų išvežimą ir tvarkymą numatyta papildoma 21 Lt rinkliava nuo balandžio mėn. 15 d. iki gruodžio mėn. 1 d.

Iš viso Joniškio rajono savivaldybėje 2012 m. susidarė 9,3 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Į šį skaičių įeina ir atskirai surinktos antrinės žaliavos, pakuotės ir kitos atliekos. Per 2010–2012 m. Joniškio rajone vidutinė atliekų susidarymo norma vienam gyventojui per metus sudarė 375 kg komunalinių atliekų. Į šį kiekį yra įtrauktas ir komunalinių atliekų kiekis, kuris yra surenkamas iš rajono pramonės įmonių ir organizacijų, taip pat atskirai surenkamos antrinės žaliavos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, statybos ir griovimo atliekos. Nėra duomenų apie komunalinių atliekų susidarymą įmonėse, įstaigose bei organizacijose, kadangi jų mišrios komunalinės atliekos paprastai surenkamos tais pačiais konteneriais bei transporto priemonėmis kaip ir gyventojų mišrios komunalinės atliekos. Remiantis įvairių Lietuvoje vykdytų studijų ir apžvalgų išvadamis bei ekspertiniu vertinimu, Joniškio rajono savivaldybės įmonėse ir organizacijose mišrių komunalinių atliekų susidaro 12 proc.

Didžioji dalis Joniškio rajone susidariusių komunalinių atliekų šalinama sąvartyne (2012 m. tai sudarė 88 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų), pašalintų mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui Joniškio rajone siekė 363 kg per metus.

Joniškio rajone 2013 m. veikė konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Joniškio rajono savivaldybės 2011 m. kovo mėn. 17 d. administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A–244 buvo nustatyta antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schema, kurioje numatytos 151 vietų (324 konteineriai). Joniškio rajono savivaldybėje per 2010–2012 metų laikotarpį surenkamų komunalinių atliekų kiekis mažėjo. Surenkamų antrinių žaliavų kiekis antrinių žaliavų konteneriais kasmet augo ir 2013 m. siekė 1,4–3,9 proc. 2010–2012 metų laikotarpyje vidutiniškai perdirbta ir kitaip panaudota apie 9 proc. komunalinių atliekų kiekio.

3.3. Inžinerinė infrastruktūra

Keliai ir susisiekimas. Joniškio rajono susisiekimo sistemą sudaro automobilių kelių bei geležinkelių transportas. Rajone yra valstybiniai keliai: magistralinis, krašto ir rajoniniai bei vietinės reikšmės keliai ir miestų (Joniškio, Žagarės) gatvės. Rajonas pasižymi savo specifika, kaip esantis pasienyje su Latvijos Respublika, per kurio teritoriją juda visi transporto srutai iš Latvijos.

Iš viso Joniškio rajone 2013 m. buvo 948 km vietinės reikšmės kelių. Nors per 2009–2012 metus kelių su patobulinta kelio danga dalis didėjo, tačiau lyginant su šalies ir apskrities rodikliais, tai sudaro žymiai mažesnę dalį – 14,5 proc. (šalyje ir apskrityje – apie 17 proc.).

Per 2009–2013 metus Joniškio mieste įrengta, rekonstruota arba atliktas paprastasis remontas (išasfaltuota) 8 285 km, Joniškio rajone atliktas paprastasis remontas (išasfaltuota) – 4 937 km. Joniškio rajono savivaldybės specialistų skaičiavimu, Joniškio mieste dar reikalinga atnaujinti (išasfaltuoti) apie 3 060 km gatvių.

Kaip ir visoje Lietuvoje, autotransporto priemonių skaičius apskrityje ir Joniškio rajono savivaldybėje didėja. Bendras lengvųjų automobilių skaičiaus padidėjimas Šiaulių apskrityje 2009–2012 m. siekė 3,19 proc., šalyje – 3,4 proc., Joniškio r. sav. – 4,4 proc. Joniškio rajone lengvųjų automobilių skaičius sudaro 8,2 proc. visų apskrities automobilių. Remiantis statistiniais duomenimis, Joniškio rajone 1000 gyventojui tenka 402 lengvieji automobiliai – tai vienas mažiausių rodiklių tarp apskrities savivaldybių. Automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, per 2009–2012 m. Joniškio rajono savivaldybėje padidėjo 10,4 proc., tai 2,4 proc. punkto daugiau nei apskrityje ir 2,3 proc. punkto daugiau nei šalyje. Sparčiai gausėjant transporto priemonių skaičiui tiek Joniškio rajone, tiek ir visoje Lietuvoje, didėja ir jų išmetamų teršalų kiekis. Dėl transporto keliamos taršos kenčia žmonių sveikata. Išmetami teršalai sudaro maždaug penktadalį visų į atmosferą išmetamų šiltnamio dujų.

Joniškio rajono savivaldybėje nuo 2009 m. sumažėjo kelių eismo įvykių. Rodiklių gerėjimą lėmė įgyvendintos saugaus eismo infrastruktūros plėtros priemonės: įrengti pėsčiųjų ir dviratininkų takai (Joniškio m.: Malūno, Pašvitinio, Šiaulių–Senosios, Draugystės, Upytės, Žagarės, Pakluonių gatvių; Kriukų k.: K. Donelaičio, Skaistgirio mstl. Kaštonų ir Liepų gatvių; pėsčiųjų ir dviračių tako šalia magistralinio kelio A12–Ryga–Tauragė–Kaliningradas; iš viso – 4 120 km). Tačiau, nepaisant savivaldybės pastangų ir įgyvendinamų priemonių, avaringumo situaciją lemia netinkamas eismo dalyvių elgesys: viršytas saugus greitis, vairavimo kultūra, vairavimas apsvaigus, pėsčiųjų, dviratininkų neatsargumas.

Per 2009–2013 metus Joniškio rajono savivaldybėje mažėjo keleivių vežimas viešojo naudojimo autobusais: 2012 m., lyginant su 2009 m., keleivių skaičius sumažėjo 1,2 proc. (Lietuvoje – 3,3 proc.).

Joniškio rajono savivaldybėje keleivių vežimo veiklą vykdo tik vienas vežėjas – UAB „Joniškio autobusų parkas“, kuriam išduota: 1 vnt. Leidimas vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transportu; 26 vnt. Leidimai reguliariam keleivių vežimui priemiesčio maršrutais; 15 vnt. Kelių transporto veiklos licencijų kortelių vežti keleivius vietinio (miesto, priemiesčio) susisiekimo maršrutais (autobusams); 9 vnt. Europos Bendrijos licencijų, leidžiančių tarptautinį keleivių vežimą samdos pagrindais arba už atlygį, tolimojo susisiekimo ir miesto autobusais (autobusams); 10 vnt. Licencijų kortelių verstis keleivių vežimu autobusais vidaus maršrutais.

Šilumos tiekimas. Joniškio rajone centralizuotai šiluma aprūpinama apie 94 proc. Joniškio miesto, 4 proc. Žagarės miesto ir 2 proc. Gataučių kaimo gyventojų. Likusioji šilumos vartotojų dalis Joniškio rajone vartoja šilumą, pagamintą individualiuose šilumos gamybos įrenginiuose, naudojančiuose dažniausiai kietą kurą (medieną, anglį), rečiau – suskystintas dujas, elektrą, Joniškio mieste – gamtines dujas. Centralizuotai gyventojams šilumą ir karštą vandenį tiekia UAB „Fortum Joniškio energija“ bei UAB „Joniškio butų ūkis“. UAB „Fortum Joniškio energija“ tiekia šilumą ir karštą vandenį Joniškio miesto, Joniškio rajono Žagarės miestelio ir Gataučių kaimo gyventojams.

UAB „Joniškio šilumos ūkis šilumą tiekia Joniškio miesto daugiabučiams namams (17 butų). Bendras Joniškio miesto šilumos tiekimo sistemos tinklų ilgis siekia 8,8 km. Vidutinis tinklų amžius nuo 17 iki 23 metų (išskyrus Žemaičių g. šilumos trasą, kurios tinklai 2010 m. buvo modernizuoti). Per 2010–2012 metus šilumos gamyba ir vartojimas kito nežymiai, pokyčiai buvo įtakojami dėl klimato sąlygų. Žagarės miesto tinklų ilgis siekia 1,3 m, vidutinis tinklų amžius – 23 metai. Gataučių kaime centrinės šilumos tiekimo tinklų ilgis siekia 564 m., vidutinis amžius – 22 metai. Bendras Judraičių centrinės šilumos tiekimo sistemos tinklų ilgis siekia 1,2 km, vidutinis amžius – 27 metai. 2013 m. Joniškio rajono savivaldybėje buvo vienos didžiausių šilumos kainų Lietuvoje – 33,97 ct/kwh (Utenoje – 16,95 ct/kwh, Molėtose – ct/kwh 18,27).

Gyvenamasis fondas. Joniškio rajono savivaldybėje 2009–2012 m. gyvenamasis fondas išaugo 0,6 proc. (789,6 tūkst. m²), o naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui išaugo 10,8 proc. (iki 30,9 m²). Lyginant su kitais Šiaulių apskrities savivaldybėmis, vienam Joniškio rajono savivaldybės gyventojui tenkantis naudingasis plotas vidutiniškai yra toks pat. Joniškio rajono savivaldybėje didžioji dalis gyvenamojo fondo priklauso privatiems asmenis (2012 m. apie 97,3 proc.). 2009–2012 m. savivaldybei priklausantis gyvenamasis fondas išaugo apie 0,3 tūkst. m². Prie to prisidėjo ir socialinio būsto plėtra. Per 2009–2012 metus buvo nupirkti 2 gyvenamieji namai ir 3 butai, skirti socialiniam būstui.

Joniškio rajono savivaldybės statinių naudotojų sąrašė įrašytas 351 daugiabutis namas. 37 daugiabučius namus administruoja daugiabučių namų savininkų bendrijos, 135 daugiabučius namus administruoja savivaldybės paskirta daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administratorė – uždaroji akcinė bendrovė „Joniškio butų ūkis“. 2013 m. buvo parengta Joniškio rajono savivaldybės energetinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programa, pagal kurią Joniškio rajono savivaldybės iniciatyva buvo atrinkti 42 daugiausiai šilumos energijos suvartojantys daugiabučių pastatai. Vertinimo rezultatai parodė, kad visų pastatų vidutinis šilumos suvartojimas yra 157 kWh/m² per metus. Kai kuriuose atrinktuose namuose energijos suvartojimas yra labai didelis ir siekia net 216 kWh/m² per metus ir daugiau. Įgyvendinus Programą bus galima efektyviau spręsti žmonių socialines problemas: mažinti sąskaitas už suvartojamą šilumą, gerinti vidaus patalpų oro temperatūros režimo sąlygas, skatinti būsto savininkus racionaliai vartoti energiją, ateityje diegti ir alternatyvius energijos gamybos šaltinius, taip pat prisidėti prie klimato taršos mažinimo, aplinkos tausojimo, gerinti daugiabučių namų techninę būklę, estetinį rajono vaizdą, didinti nekilnojamojo turto vertę ir mažinti namų išlaikymo išlaidas.

Socialinis būstas. Socialinio būsto poreikis Joniškio rajono savivaldybėje 2009–2012 m. laikotarpiu išaugo iki 62 proc. Remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis, 2009 m. sąrašuose socialiniam būstui nuomoti buvo registruota 209 asmenų (šeimų), o 2012 m. – 338. Minimu laikotarpiu socialinio būsto poreikio augimas kituose didžiuosiuose Lietuvos Respublikos miestuose buvo mažesnis: Kaune – 29,4 proc., Panevėžyje – 99,4, Šiauliuose – 64,8 proc., Vilniuje – 30,5 proc. Joniškio rajono savivaldybėje 2012 metais 40–čiai asmenų (šeimoms) buvo išnuomotas savivaldybių socialinis būstas (2009 m. – 20, 2010 m. – 35, 2011 m. – 57, 2012 m. – 40). 2011 m. Joniškėje, Pakluonių g. 58, išnuomoti 28 nauji butai, Vilniaus g. 47C – 7 nauji butai (renovuotame name).

Didžiausias socialinio būsto poreikis 2012 m. buvo tarp asmenų (šeimų) iš bendrojo sąrašo (kurie nepatenka į kitus sąrašus); jie sudarė apie 41,4 proc.: jaunų šeimų – apie 28,7 proc., neįgalių asmenų (šeimų) – apie 12,3 proc. Našlaičių ir likusių be tėvų globos asmenų sąrašė buvo apie 6,2 proc., šeimų, auginančių tris ar daugiau vaikų (įvaikių), – apie 8,9 proc., o socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į būsto sąlygų pagerinimą, – 2,6 proc.

Nuo 2003 m. sausio mėn. 1 d. įsigaliojus naujai Įstatymo redakcijai, jo nuostatas atitinkančios šeimos ir asmenys gali pasinaudoti galimybe gauti valstybės remiamą būsto kreditą ir pasinaudoti valstybės teikiama parama, t.y. subsidija būsto kredito daliai apmokėti, kuri yra teikiama šių kreditų gavėjams, jeigu jie gavo valstybės remiamą būsto kreditą iš bankams pagal savivaldybės nustatytą valstybės remiamo būsto kredito limitą. Per 2009–2012 m. Joniškio rajono savivaldybėje nei vienam asmeniniui nebuvo išduotas kreditas ar subsidija daliai būsto kredito apmokėti. Taip atsitinko dėl to, kad dauguma norinčių įsigyti būstą ir gauti kreditą, neatitinko griežtų reikalavimų.

2013 m. 38 socialiniams būstams buvo reikalingas kapitalinis remontas. Atlikus remontą, gyvenamųjų patalpų būtų galima išnuomoti dar 38 šeimoms ar asmenims ir taip sumažinti laukiančiųjų eilę.

Parkai ir rekreacinės teritorijos. Joniškio mieste yra šios rekreacinės pilsio vietos:

➤ Skverai: Livonijos (0,5 ha), M. Mažvydo skveras (0,4 ha), Miesto aikštės skveras (1,00 ha), Vilniaus g. skveras prie „Senukų“ parduotuvės (0,5 ha);

➤ Parkai: Joniškio miesto parkas (4,10 ha), Joniškio miesto pilsio zonos „Sidabra“ parkas (35,0 ha), Kaštonų g. parkas prie vandens telkinio – lenkų prūdo (3,7 ha), Joniškio miesto pilsio zonos prie II-ojo tvenkinio parkas (1,5 ha), parkas prie Joniškio žemės ūkio mokyklos (3,6 ha), parkas prie Joniškio žemės ūkio mokyklos (5,7 ha), Turgaus g. parkas (0,9 ha), V. Kudirkos g. parkas (0,8 ha).

4. Socialinės paslaugos, kultūra, švietimas ir sportas, sveikata

4.1. Socialinės paslaugos

Joniškio rajono savivaldybėje teikiamų socialinių paslaugų tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Socialinės paslaugos teikiamos siekiant užkirsti kelią asmens, šeimos, bendruomenės socialinių problemų plitimui, taip pat visuomenės saugumui užtikrinti. Socialinių paslaugų organizatorė – Joniškio rajono savivaldybė, o socialines paslaugas teikia biudžetinės, viešosios ir kitos įstaigos. Socialinių paslaugų gavėjai suskirstyti į tokias grupes: neįgalūs asmenys ir jų šeimos nariai, socialinės rizikos asmenys ir šeimos, likę be tėvų globos vaikai ir jų šeimos, socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos nariai.

Joniškio rajono savivaldybėje 2013 m. gyveno 2 544 suaugę neįgalūs asmenys ir 196 neįgalūs vaikai. Neįgalūs asmenys rajone sudarė 10,7 proc. visų rajono gyventojų (beveik taip pat, kaip ir visoje Lietuvoje). Pagrindinės neįgalumo priežastys yra ligos, nelaimingi atsitikimai ar neįgalumą sukeliančios būklės dėl amžiaus. Negalia sąlygoja poreikį pagalbos į namus, socialinės globos, transporto organizavimo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitoms paslaugoms. Vaikams ir suaugusiems, kuriems nustatytas neįgalumas skiriamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo ir šalpos išmokos: pensija netekus darbingumo (2013 m. skirta 1 218 vaikų), invalidumo pensija (707), šalpos pensija invalidui neįgaliajam (464), šalpos pensija neįgaliajam vaikui iki 18 metų (211).

Joniškio rajono savivaldybėje yra įsteigtas Joniškio krizių centras – nakvynės namai, kuriuose teikiamos šios paslaugos: laikino apnakvindinimo (per metus apnakvindinama apie 80–90 asmenų); intensyvios krizių įveikimo pagalbos (per 2012 m. poreikio nebuvo); trumpalaikės socialinės globos (apie 50–čiai asmenų per metus).

Socialinės rizikos šeimų skaičius Joniškio rajono savivaldybėje per 2009–2013 metus mažėjo tik dėl bendro gyventojų (tame tarpe ir vaikų) skaičiaus mažėjimo.

Metai	Socialinės rizikos šeimos	Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius
2010	179	439
2011	170	423
2012	161	391
2013		

Socialinės rizikos šeimų skaičius

Joniškio rajone Dienos centras vaikams iš socialinės rizikos šeimų veikia Žagarės socialinių paslaugų centre Vaikų globos skyriuje pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdomą projektą. Centro grupę lanko vidutiniškai 30 socialinės rizikos šeimų vaikų. Kitokia veikla dėl socialinės rizikos šeimų vaikų dienos užimtumo nevykdoma.

Joniškyje veikia senelių globos namai, kurie vienu metu gali priimti 25 globotinius. 2013–2014 m. įgyvendinus projektą „Joniškio Šv. M. Marijos parapijos senelių globos namų „Santara“ paslaugų kokybės gerinimas ir plėtra“ atsiras galimybė priimti iki 35 senyvo amžiaus asmenų. Beržėnų senjorų globos namuose yra galimybė apgyvendinti 35 asmenis.

2013 m. Joniškio rajone buvo nustatyta 60 globų, iš jų 37 laikinosios globos; 23 nuolatinės globos (t.y. iš laikinųjų pakeistos į nuolatinę globą. Iš viso globojamų vaikų 2013 m. buvo 131 (2012 m. – 126): 29 su laikinąja globa ir 102 su nuolatinę globa. 57 vaikai gyvena globos institucijose, iš jų 14 su laikinąja globa ir 43 su nuolatinę globa. 2013 m., tėvų prašymu, nustatytos 24 laikinosios globos. Iš viso – 50.

4.2. Kultūra

2013 m. Joniškio rajono savivaldybėje kultūros srityje veikia šios įstaigos:

- Joniškio rajono savivaldybės Jono Avyžiaus viešoji biblioteka su 20 filialų;
- Joniškio kultūros centras su 10 kaimiškų skyrių;
- Žagarės kultūros centras su 2 bendruomenės salėmis;
- Joniškio istorijos ir kultūros muziejus su 2 filialais.

2013 m. bibliotekinių gyventojų aptarnavimą organizavo Joniškio Jono Avyžiaus viešoji biblioteka (VB) Žagarės miesto filialas ir 18 veikiančių filialų kaime, 5 knygų išdavimo punktai.

VB tikslas – skatinti įvairių visuomenės grupių skaitymą, literatūrinį išprusimą, suteikti prieigą prie šiuolaikinių technologijų, mažinti kaimo gyventojų skaitmeninę atskirtį, kaupti ir skleisti kraštotyros informaciją, iškilių kraštiečių kūrybą. Per 2010–2012 m. bibliotekų paslaugomis naudojosi kiekvienais metais apie 8 tūkst. registruotų vartotojų arba 30 proc. visų rajono gyventojų. 27 proc. visų vartotojų sudarė socialiai jautrios grupės: pensininkai, neįgalieji, bedarbiai. 2012 m. rajono bibliotekose lankytojai vidutiniškai apsilankė 14,7 tūkst. kartų, jiems išduota 263 387 fiz. vnt. dokumentų. Lankytojų skaičius nuo 2010 m. sumažėjo apie 7 proc.

Joniškio kultūros centre (kartu su kaimyniniais skyriais) 2013 m. veikė 48 mėgėjų meno kolektyvų, studijų ir būrelių; iš jų 22 kolektyvai – vaikų ir jaunimo, juose dalyvauja 316 asmenys. Joniškio mieste veikė 21 mėgėjų meno kolektyvai (juose dalyvauja 274 asmenys), kaimo teritorijoje – 27 (259 asmenys). Kultūros centre (su skyriais) veikė 6 studijos ir būreliai (59 asmenys). Nuo 2010 m. JKC (kartu su kaimyniniais skyriais) mėgėjų meno kolektyvų, studijų ir būrelių mažėjo (13), juose dalyvauja 533 asmenys (2010 m. buvo 500).

Žagarės kultūros centre veikia 11 (6 suaugusiųjų ir 5 vaikų) meno mėgėjų kolektyvų, juose dalyvauja 100 žmonių. 2012 m. Žagarės kultūros centras suorganizavo 153 renginius, kuriuose dalyvavo apie 7000 dalyvių.

Joniškio istorijos ir kultūros muziejus su 2 filialais (toliau – Muziejus). Muziejus įkurtas 1989 m., steigėjas – Joniškio rajono savivaldybės taryba. Muziejuje saugoma ir eksponuojama archeologinė, istorinė, etnografinė medžiaga, pasakojanti apie Joniškio krašto istoriją ir kultūrą, vykdomas menininkų ir mokslininkų, kilusių iš Joniškio krašto darbų populiarinimas. Muziejaus darbuotojai organizuoja ekskursijas po Joniškio rajono ir miesto istorinius objektus. Taip pat organizuojama švietėjiška veikla istorine tematika, rengiami edukaciniai užsiėmimai. Muziejus vykdo projektinę veiklą, kraštotyros ekspedicijas Joniškio rajone, siekdamas išsaugoti istorinę praeitį. Rengiamos dailės ir liaudies meno parodos. Šiuo metu muziejuje saugomi 14 373 eksponatų.

Rajone dirba daugiau kaip 100 kultūros darbuotojų. Rajone dirba ir kuria 50 liaudies menininkų. Kasmet organizuojami tradiciniai rajono kultūros renginiai: Sausio 13–osios minėjimas, Respublikinė tautodailininkų tapybos darbų paroda Adomo Varno premijai laimėti, Vasario 16–osios minėjimas, Joniškio ir Žagarės miestų dienos šventės, seniūnijų šventės. Tradiciniais renginiais tapo Joniškio rajono meno šventė ir Žagarės vyšnių festivalis. Daugiausia renginių organizuoja JKC. 2013 m. JKC (mieste) įvyko 227 renginiai, kuriuose sulaukta virš 50 tūkstančių lankytojai (lyginant su 2011 m., surengta renginių mažiau, tačiau lankytojų sulaukta 40 proc. daugiau). Bendrai su kaimiškais skyriais 2012 m. surengti 517 renginių, dalyvių, žiūrovų – 62 736. Vaikams ir jaunimui surengta 131 renginys. Renginius lankiusių žiūrovų augimas išaugo JKC miesto teritorijos veikloje dėl padidėjusio masinių renginių skaičiaus.

Per 2010–2013 metus daugėjo vietinių iniciatyvų: kultūros procesuose aktyviai dalyvavo bendruomenės, seniūnijos, ugdymo įstaigos, nevyriausybinės ir kitos organizacijos, menininkai, kūrėjai. Neišvengiamai mažėja savivaldybės kultūros įstaigų teikiamų paslaugų poreikis, prie kurių organizavimo kultūros centrai dažnai net neprisideda. Kokybiškai ir žiūrovų ar dalyvių–lankytojų gausumu šie renginiai kartais lenkia net kultūros centrų organizuotus renginius. Ateityje būtina spręsti kultūros

darbuotojų (ypač kaimo vietovėse) poreikio klausimus ir/ar iškoti naujų bendradarbiavimo su vietos bendruomenės formų.

Pastatų, kuriuose įsikūrusios svarbiausios Joniškio kultūros įstaigos, būklė prasta, nepakanka patalpų, kai kurios patalpos nepritaikytos tiesioginėms kultūros įstaigų funkcijoms vykdyti. Nors nuo 2010 m. buvo parengti J. Avyžiaus bibliotekos rekonstrukcijos ir Joniškio kultūros ir istorijos muziejaus pastato rekonstrukcijos investiciniai projektai, tačiau negavus finansavimo, darbai nebuvo pradėti iki 2013 m. Labai sunki kultūros įstaigų padėtis rajono kaimų vietovėse. Daugelis pastatų, kuriuose įsikūrusios kultūros įstaigos, yra avarinės būklės, kai kur nėra šildymo sistemos, trūksta būtinų darbo priemonių. Per 2010–2013 m., gavus finansinę paramą, daugelis kaimo bendruomenių įsikūrė patalpas veikalai, kurios gali būti naudojamos ir kultūriniais poreikiais. Siekiant mažinti administravimo ir patalpų išlaikymo klausimus, būtina peržiūrėti kultūros patalpų aktualumą kaimo vietovėse, t.y. ieškoti galimybių kultūriniais poreikiais naudoti bendruomenės patalpas.

Siekiant visapusiškai patenkinti Joniškio rajono gyventojų kultūrinius poreikius būtina gerinti kultūros įstaigų materialinę bazę, būtina įsigyti įgarsinimo ir kitokią įrangą, pritraukti kvalifikuotų kultūros specialistų, gerinti kultūros darbuotojų darbo sąlygas, ypač atkreipiant dėmesį į mažą kultūros darbuotojų darbo užmokestį.

4.3. Sveikata

Sveikatos priežiūros įstaigos. Joniškio rajono savivaldybėje 2013 m. veikė 20 sveikatos priežiūros įstaigų.

Sveikatos priežiūros įstaigos	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius	7	6	7	7
Privačių odontologinės priežiūros įstaigų skaičius	5	4	5	5
Ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų skaičius SAM sistemoje	7	7	7	7
Ligoninių skaičius SAM sistemoje	1	1	1	1
Medicinos punktų skaičius SAM sistemoje	20	20	20	18

Joniškio rajone per 2010–2012 m. vienas gyventojas vidutiniškai poliklinikose ir ambulatorijose apsilankė 5,8 karto, t.y. bneveik vienu kartu, mažiau nei Akmenės, Radviliškio rajonų savivaldybėse. Nuo 2010 m. apsilankiusiųjų skaičius išaugo beveik 10 proc. ir 2012 m. siekė 146,9 tūkst. kartų per metus. 2012 metais 1 000 gyventojų teko 229,9 asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba (Šiaulių apskrityje – 242,1, Lietuvoje – 220,4), 2011 m. – 240,1, 2010 m. – 223,1. Pagrindinė gyventojų lankymosi priežastis per 2010–2012 m. laikotarpį – ligos pasireiškimas.

Sveikatos personalas. Joniškio rajono savivaldybėje gydytojų skaičius per 2010–2012 m. nemažėjo.

Sveikatos personalas	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Gydytojų skaičius	43	45	46
10000–čiui gyv.	16,34	17,59	18,48
Odontologų skaičius	7	8	8
10000–čiui gyv.	2,66	3,13	3,21
Kitų specialistų su aukštuoju ar aukštesniuoju medicinos išsilavinimu (ne gydytojų)	226	226	225
10000–čiui gyv.	85,86	88,34	90,4
Iš jų:			
Slaugos specialistai	186	184	183
1000–čiui gyv.	70,66	71,92	73,52

Nors palyginus su kitomis apskrities savivaldybėmis Joniškio rajone gydytojų ir slaugytojų skaičius nėra mažas ir buvo suteiktas nemažas skaičius paslaugų, tačiau atlikus gyventojų apklausos

tyrimą (rengiant Jonišio 2014–2020 m. ilgalaikį strateginį plėtros planą), nustatyta, jog gyventojai labiausiai nepatenkinti eilėmis pas gydytojus. VŠĮ Jonišio PSCP ilgiausia eilė planinei pagalbai 2013 metais buvo pas du, daugiausiai prisirašiusių gyventojų turinčius, šeimos gydytojus – 7 dienos, pas šeimos gydytoją, dirbantį Žagarės ambulatorijoje – 5 dienos, ir pas vieną vidaus ligų gydytoją – 4 dienos. Pas kitus gydytojus, išskyrus gydytojus odontologus, dirbančius Jonišio mieste, eilių nėra. Pagrindinė problema – šeimos gydytojų, vidaus ligų gydytojų bei gydytojų odontologų trūkumas.

Gyventojų bendrasis sergamumas (toliau – BS). Jonišio rajone 2012 m. buvo užregistruoti 5 566 asmenys, sergantys kraujotakos sistemos ligomis, sergamumo rodiklis siekė 220,5/1000 gyv. (2011 m. – 191,4/1000 gyv.). Dažniausiai gyventojai sirgo hipertenzinėmis ligomis 167,2/1000 gyv., išemine širdies liga 54,1/1000 gyv., insultu 8,1/1000 gyv.

Joniškio rajone 2012 m. buvo užregistruoti 153 pirmą kartą nustatyti onkologiniai susirgimai (2011 m. – 134, 2010 m. – 111,02), iš jų 2012 m. 35 asmenims nustatyta I susirgimo stadija, 32 asmenims – II stadija, 23 asmenų – III ir 36 asmenims – IV stadija, 27 sergančiųjų – stadija nenurodyta. Jonišio rajone 2012 m. užregistruoti 4 221 asmenys sergantys akių ligomis (167,3/1000 gyv.), Šiaulių apskrityje buvo 216,7 sergantys asmenys 1000 gyv., Lietuvoje – 144,3/1000 gyv.

Joniškio rajone asmenų, sergančių katarakta, buvo užregistruoti 589 atvejai (23,3/1000 gyv.), glaukoma – 97 asmenims (3,8/1000 gyv.).

Joniškio rajone beveik dešimtadalis mirčių įvyksta dėl traumų. 2012 m. buvo užregistruoti 2784 asmenys patyrę traumas (110,3/1000 gyv.), 2011 m. – 96,7/1000 gyv. Ambulatorinėse ar stacionarinėse sveikatos priežiūros įstaigose, 2012 m. buvo užregistruoti 707 vaikai 0–17 metų amžiaus (148,1/1000 gyv.), kuriems diagnozuota bent viena trauma, ir 2077 suaugusieji (101,5/1000 gyv.).

Kvėpavimo sistemos ligos yra dažniausia vaikų sergamumo priežastis. Vaikų nuo 0–17 metų amžiaus, sergančių ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu, 2012 metais 1000–čiai gyventojų užregistruota 405,5 atvejų (2011 m. – 410,4/1000 gyv.). Kasmet daugėja vaikų sergančių astma ir lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis. Jonišio rajone 1000–čiai gyventojų užregistruota 33,1 vaikų, sergančių lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis (2011 m. – 29,6/1000 gyv.). 0–17 metų amžiaus vaikų, sergančių astma ir astminėmis būklėmis, 2012 m. užregistruota 33,1/1000 gyv., 2011 m. – 29,4/1000 gyv. (10 pav.). Jonišio rajone vaikų, sergančių astma ir astminėmis būklėmis, yra mažiau, palyginus su Šiaulių apskrities ir Lietuvos vidurkiais.

4.4. Švietimas ir sportas

2013 m. Jonišio rajone veikia šios įstaigos:

- **2 gimnazijos;**
- **1 vidurinė mokykla;**
- **1 progimnazija;**
- **5 pagrindinės mokyklos ir 2 jų skyriai;**
- **5 ikimokyklinio ugdymo įstaigos;**
- **6 ikimokyklinio ugdymo skyriai;**
- **1 Jaunimo ir suaugusiųjų mokykla;**
- **1 specialioji mokykla;**
- **1 mokykla-daugiafunkcis centras;**
- **2 neformaliojo ugdymo įstaigos;**
- **1 Švietimo centras su pedagogine psichologine tarnyba.**

Ikimokyklinis ugdymas. 2010–2011 m. Joniškio r. savivaldybėje veikė 5 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kuriose, remiantis statistikos departamento duomenimis, mokėsi 569-567 vaikai. 2012 m. veikė 6 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurias lankė 670 vaikų, tačiau 2013 m. Joniškio r. liko 5 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurias šiuo metu lanko 571 vaikas.

Bendrasis lavinimas. Statistikos departamento duomenimis, Joniškio r. savivaldybės mokyklose 2010–2011 m. m. mokėsi 3806 moksleiviai, 2011-2012 m. – 3565 moksleiviai, o 2012–2013 m. m. – 3276 mokiniai. Bendras moksleivių skaičius savivaldybėje per paskutiniuosius trejus mokslo metus sumažėjo 530 mokiniais (arba 14 proc.). Lietuvoje per tą patį laikotarpį mokinių bendrojo lavinimo mokyklose sumažėjo 41999 mokiniais (arba 10,1 proc.) apskrityje – 12,1 proc.

Moksleivių su specialiaisiais poreikiais, tarp jų ir su negalia, mokomų bendrojo lavinimo mokyklose, skaičius nemažėja. Nuolat vykdoma tokių moksleivių integracija.

Pedagogai. 2010–2011 m. didžioji dalis (95,6 proc.) Joniškio r. savivaldybės pedagogų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 3,5 proc. – aukštesnįjį ir 0,9 proc. – vidurinį išsilavinimą. Šie rodikliai šiek tiek žemesni už šalies ar apskrities rodiklius. 2011–2012 m. m. aukštojo išsilavinimo rodiklis pakilo iki 96,4 proc., aukštesniojo išsilavinimo – iki 3,0 proc., o viduriniojo sumažėjo iki 0,6 proc. 2012–2013 m. m. aukštojo išsilavinimo rodiklis nepakito, aukštesnįjį išsilavinimą turėjo 3,3 proc., o vidurinį – 0,3 proc. 2010–2011 m. m. Joniškio r. savivaldybėje iš viso dirbo 332 bendrojo ugdymo mokyklų mokytojai ir mokyklų vadovai. 2011–2012 m. m. – skaičius sumažėjo iki 330, o 2012–2013 m. m., remiantis statistikos departamento duomenimis, Joniškio r. savivaldybėje dirbo 309 mokytojai ir mokyklų vadovai.

Joniškio rajone dirba 8,7 proc. visų apskrities mokytojų, atestuotų mokytojų dalis sudaro 9 proc. visų atestuotų apskrities pedagogų. Mokytojų, turinčių mokytojo kvalifikacinę kategoriją, skaičius sudaro 9 proc. tokių apskrities pedagogų. Mokytojų, turinčių vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją, skaičius, sudaro 10,3 proc. tokių apskrities pedagogų. Mokytojų, turinčių mokytojo metodininko kvalifikacinę kategoriją, skaičius sudaro 7,3 proc. tokių apskrities pedagogų. Mokytojų, turinčių mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją rajone nėra.

2012 m. spalio 1 dienos duomenimis, rajone dirbo 472 pedagogai. Švietimo įstaigoms vadovauja 19 direktorių, 18 pavaduotojų ugdymui ir 7 skyrių vedėjai. Iš jų direktorių ir jų pavaduotojų ugdymui, skyrių vedėjų: 18 (41 proc.) yra įgiję trečiąją vadybinę kvalifikacinę kategoriją; 14 (32 proc.) yra įgiję antrąją vadybinę kvalifikacinę kategoriją; 12 (27 proc.) yra neatestuoti.

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. Kompiuterių skaičius 100–ui moksleivių Joniškio r. savivaldybės mokyklose 2011–2012 m. m. buvo vienas iš didžiausių apskrityje, ženkliai viršijo šalies bei apskrities rodiklius ir lenkė Šiaulių m. savivaldybės rodiklį. Joniškio r. savivaldybės mokyklose buvo 11,6 proc. visų apskrities mokyklų kompiuterių. 2011 m. rajone buvo 11 geltonųjų autobusų. Iš viso yra pavėžėjami 1574 mokiniai. 2012 m. iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos buvo gautas 1 geltonasis autobusas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir nepajėgiantiems patiems atvykti į mokyklą. Autobusas paskirtas Joniškio „Saulės“ pagrindinei mokyklai. 2012 metais rajone buvo 12 geltonųjų autobusų. 2011–2012 mokslo metais bendras vežamų mokinių skaičius buvo 1567 (43,25 %). 2012–2013 mokslo metais bendras vežamų mokinių skaičius yra 1428 (39,37 %).

Per 2010 - 2012 metus išaugo apie 10 proc. Mokinių, kuriems buvo skirtas nemokamas maitinimas. 2012 metais nemokamai maitinimas skirtas 47 procentams mokinių (įskaitant ir lankančius priešmokyklinio ugdymo grupes). Bendrojo ugdymo mokyklose buvo maitinama 1620 mokinių.

Profesinis rengimas, kvalifikacijos kėlimas ir suaugusiųjų mokymas. Joniškio rajone veikia Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla bei Joniškio Žemės ūkio mokykla.

Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokykla teikia pagrindinį ugdymą ir ikiprofesinio ugdymo pagrindus 12-17 metų mokiniams, stokojantiems mokymosi motyvacijos, turintiems specialiųjų poreikių ir socialinių problemų. Suaugusiems (nuo 18 metų) suteikiamas suaugusiųjų pagrindinis ir vidurinis

išsilavinimas. Šiuo metu joje mokosi 110 mokinių. Ugdymo procesą mokykloje vykdo 17 mokytojų. Iš jų: 2 mokytojai metodininkai, 13 vyr. mokytojų, 2 mokytojai.

Joniškio Žemės ūkio mokykla. Profesinio mokymo organizavimu Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje rūpinasi Joniškio žemės ūkio mokykla (Joniškio mieste), kitų profesinių ar aukštojo mokslo įstaigų rajone nėra. Šiuo metu ruošiami 7 profesijų kvalifikuoti specialistai. 2010–2011 m. m. šioje mokykloje mokėsi 540 mokinių ir studentų, 2011-2012 m. m. – 512 mokinių ir studentų, o 2012–2013 m. m. mokinių ir studentų skaičius sumažėjo iki 457. Mokydamiesi profesijos, mokiniai įgyja vidurinį išsilavinimą ir vieną iš specialybių.

Sportas. Šiuo metu, Joniškio rajone veikia 23 sporto organizacijos ir Sporto mokykla, kurią lanko daugiau kaip 300 moksleivių. Be to, mokiniai turi galimybę lankyti sporto būrelius savo mokymo įstaigose. Remiantis statistikos departamento duomenimis, sporto varžybose ir sveikatingumo renginiuose 2010 m. dalyvavo 6915 žmonės, 2011 m. – 5274 žmonės, o 2012 m. – 4079 dalyviai. Remiantis Joniškio sporto centro sporto renginių 2011-2012 m. m. planu, turėjo būti surengta 120 sporto varžybų, o 2013 m. – 116 sporto varžybų. Joniškio rajone aktyviai sportuoja apie 5 proc. gyventojų.

Skatinant Joniškio rajono gyventojų sportinę aktyvumą, sveikos gyvensenos ir judėjimo propagavimą, organizuojami tradiciniai sporto renginiai ir varžybos. Kasmet vyksta Joniškio rajono šeimų sporto žaidynės, seniūnijų sporto šventės, neįgalių žmonių sporto šventė, krepšinio, futbolo, stalo teniso taurių varžybos. Rajone propaguojama apie 15 sporto šakų.

Joniškio rajoną Nacionalinėje krepšinio lygoje reprezentuoja „Joniškio Delikatesas“. Įvairiose Lietuvos ir tarptautinėse varžybose ir turnyruose dalyvauja graikų–romėnų, stalo teniso, kultūrizmo ir kt. sporto šakų atstovai.

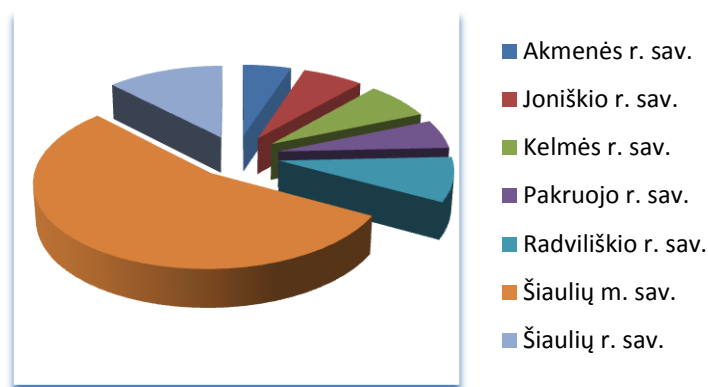
Joniškiečių aktyvumą sporto ir kūno kultūros srityje riboja silpnai išplėtotą infrastruktūrą sportuojantiems: iki kritinės ribos susidėvėję sporto aikštynai mokyklose. Joniškio mieste trūksta sportinių žaidimų salių mokymo įstaigose, įvairių treniruočių salių sporto klubams, susidėvėjęs turimas sporto inventorių.

Joniškio rajono savivaldybė remia Joniškio rajone registruotų sporto klubų veiklą, sportininkus, atstovaujančius rajonui įvairiose varžybose, skiria finansavimą Joniškio sporto mokyklos veiklai užtikrinti, įvairiems sporto renginiams organizuoti.

5. Ekonominės situacijos analizė

5.1. Investicinė ir verslo aplinka

Verslo objektai ir investicinė aplinka. Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenimis, 2013 m. pradžioje Šiaulių apskrityje buvo įregistruota 13 982 ūkio subjektų, iš jų veikiančių – 6 849. Daugiausia veikiančių ūkio subjektų buvo įregistruota Šiaulių miesto savivaldybėje (3 753). Joniškio rajono savivaldybė pagal įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičių tarp kitų apskrities savivaldybių yra šešta (441 vnt., arba 6,4 proc. nuo visoje apskrityje įregistruotų ūkio subjektų skaičiaus).

Pav. Veikiančių ūkio subjektų struktūra Šiaulių apskrityje 2013m. pradžioje, skaičius (vnt.)

Lyginant veikiančių ūkio subjektų skaičių 2012 m. ir 2013 m. pradžioje visoje apskrityje, pastebimas veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas. Joniškio rajono veikiančių ūkio subjektų skaičius išaugo nuo 437 vnt. 2012 m. pradžioje iki 441 vnt. 2013 m. pradžioje. 2013 m. pradžioje Joniškio rajone vyravo smulkios ir vidutinės įmonės, t. y. veikė 264 smulkios ir vidutinės įmonės, kurios sudarė 59,9 proc. visų veikiančių ūkio subjektų.

Vertinant verslumo lygio rodiklį, atspindintį mažų ir vidutinių įmonių skaičių, tenkanti tūkstančiui gyventojų, nustatyta, kad Joniškio rajone verslumo lygis yra aukštesnis nei Šiaulių regiono vidurkis, t.y. 56,4 įmonės tūkstančiui gyventojų, tačiau mažesnis nei (63,5), Kelmėje (63,5). Pakruojoje (58,8) ir Radviliškyje (68,9). Bendras apskrities verslumo lygio rodiklis – 42,2 įmonės tūkstančiui apskrities gyventojų.

Įmonių veiklos pagal sektorius 2013 m. pasiskirstė taip: daugiausia įmonių (27 proc.) vykdė veiklą „Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas“, antra pagal apimtį rajono verslo veikla „Kita aptarnavimo veikla“ (22 proc. veikiančių įmonių); trečioji – „Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla“ (8 proc.).

Vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių vietovės investicinį patrauklumą, – materialinių investicijų dydis. Materialinės investicijos – lėšos, skirtos ataskaitinio laikotarpio išlaidos pastatams, inžineriniams statiniams, įrengimams, mašinoms, transporto priemonėms įsigyti; statybai ir esamam ilgalaikiam materialiajam turtui atnaujinti (išskyrus einamąjį remontą). Materialinėms investicijoms taip pat priskiriamas remontas, rekonstravimas, kuris pratęsia ilgalaikio materialiojo turto naudojimo laiką ir didina gamybinius pajėgumus.

Materialinės investicijos Joniškio rajono savivaldybėje 2012 m. išaugo beveik dvigubai lyginant su 2010 metais, tačiau jų dydis vienas žemiausių lyginant su Šiaulių regionu. Siekiant palyginti materialinių investicijų apimtį savivaldybėje su analogišku apskrities ir visos šalies rodikliu, informatyvesnis rodiklis yra vienas gyventojui tenkančios materialinės investicijos. Pagal šį rodiklį tiek 2012 m. Joniškio rajono savivaldybė tarp kitų apskrities savivaldybių buvo per vidurį. 2012 m.

materialinių investicijų daugiausia teko elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymui – 26 415 tūkst. Lt, žemės ūkyje – 26 893 tūkst. Lt, apdirbamoji gamyba – 15 178 tūkst. Lt.

Vietovė / Metai	Iš viso tūkst. Lt.			Lt vienam gyventojui		
	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Lietuvos Respublika	15 601 963	14 341 823	17 502 158	4 933	4 630	5 780
Šiaulių apskritis	1 147 441	879 400	1 436 891	3 588	2 840	4 798
Akmenės r. sav.	183 625	43 013	138 067	7 373	1 794	5 970
Kelmės r. sav.	40 363	39 410	91 178	1 176	1 187	2 837
Joniškio r. sav.	113 343	68 276	108 177	4 084	2 541	4 168
Pakruojo r. sav.	58 869	83 871	94 438	1 690	2 043	3 591
Radviliškio r. sav.	76 203	89 018	150 990	8222	6135	5774
Šiaulių m. sav.	553 785	428 066	678 131	4 801	3 818	6 237
Šiaulių r. sav.	121 253	127 746	175 910	2 562	2 797	4 001

Materialinės investicijos

Šaltinis: Statistikos departamentas

Tiesioginės užsienio investicijos Joniškio rajono savivaldybėje 2012 m. sudarė 2,14 mln. Lt (Šiaulių apskrityje – 580,70 mln. Lt). Tai vienas žemiausių rodiklių tarp kitų Šiaulių apskrities savivaldybių.

Vietovė / Metai	Iš viso tūkst. Lt.		
	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Lietuvos Respublika	31 787,14	34 634,94	38 080,70
Šiaulių apskritis	462,12	549,82	580,70
Akmenės r. sav.	101,40	108,19	143,74
Kelmės r. sav.	11,68	10,53	8,52
Joniškio r. sav.	3,11	2,42	2,14
Pakruojo r. sav.	103,04	109,27	102,44
Radviliškio r. sav.	12,50	12,55	17,16
Šiaulių m. sav.	207,16	279,77	259,56
Šiaulių r. sav.	23,23	27,09	47,14

Tiesioginės užsienio investicijos, mln. Lt.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Tiesioginės užsienio investicijos pagal savo pobūdį iš esmės skiriasi nuo materialinių investicijų. Tiesioginės užsienio investicijos yra tokios investicijos, kurių pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės. Tiesioginės užsienio investicijos šalies ar regiono lygiu yra labai svarbi ekonomikos augimo prielaida, nes šios investicijos yra siejamos ne tik su finansavimo galimybėmis, bet ir su naujo „know-how“ diegimu, naujų rinkų ir veiklos erdvių atsiradimu. Vertinant tiesioginių užsienio investicijų dydį akivaizdu, jog Joniškio rajono savivaldybė gerokai atsilieka nuo šalies ir apskrities vidurkių.

Pagrindinis rodiklis, parodantis užsienio investicijų reikšmę Joniškio rajono savivaldybei ir jos gyventojams, yra tiesioginių užsienio investicijų dydis, tenkantis vienam gyventojui. Vienam gyventojui tenkančių TUI apimtys Joniškio rajono savivaldybėje gerokai mažesnės nei vidutiniškai apskrityje ar šalyje. 2012 m. TUI vienam gyventojui Joniškio rajono savivaldybėje nuo 2010 m. mažėjo ir 2011 m. siekė 84 Lt, šalyje – 12 678 Lt, apskrityje – 1 963 Lt.

Investicijų dydis tokiomis apimtimis nėra pakankamas skatinti rajono ekonominę plėtrą. Todėl akivaizdu, kad Joniškio rajono Savivaldybė privalo siekti pritraukti investuotojus, vystyti infrastruktūrą ir kurti naujas darbo vietas. Savivaldybei labai svarbu orientotis į aktyvesnę verslo investicijų pritraukimo strategiją, siekiant įgyvendinti rajono plėtros viziją. Priešingu atveju, esamas

potencialas nebus tinkamai išnaudojamas ir Joniškio rajonas dar labiau atsiliks nuo kitų Lietuvos vietovių.

Nuo 2011 m. rajone buvo vis daugiau įsiregistravusių asmenų, kurie vykdė veiklą pagal verslo liudijimą arba individualią veiklą su pažyma. 2013 m. tokių asmenų buvo 300. Daugiausia buvo įsigyjama verslo pažymų prekybai ne maisto produktais (68 vnt.), specialiesiems statybos darbams (47 vnt.), kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veiklai (50 vnt.).

Joniškio rajonas pasižymi maža vartotojų perkamąja galia ir didele konkurencija plataus vartojimo prekių ir paslaugų rinkoje. Verslo plėtrai trūksta lėšų, jaučiama verslininkų žinių stoka. Sunku pritraukti į įmones dirbti kvalifikuotus specialistus nesant galimybių geriems specialistams mokėti kvalifikaciją atitinkantį atlyginimą. Taip pat tam įtaką daro ir emigracija. Nors Joniškio rajono savivaldybė teikia paramą smulkiam ir vidutiniam verslui, naujų įmonių įregistruojama nedaug. Jų skaičiaus mažėjimui įtaką daro mokesčių naštos didėjimas, žemas vartojimo lygis, biurokratiniai barjerai, reikalingų investicijų nebuvimas verslo pradžioje.

5.2. Žemės ūkis

Statistikos departamento duomenimis, 2013 m. pradžioje beveik 56,7 proc. Joniškio rajono savivaldybės gyventojų gyveno kaime (apskrities vidurkis – 38,2 proc., šalies – 33 proc.). Žemės ūkio naudmenos savivaldybėje sudaro apie 72,1 proc. viso žemės ploto (apskrities vidurkis – 62 proc., Lietuvos – 53 proc.).

Ūkininkų ūkių registro duomenimis, 2012 m. pradžioje duomenimis, Joniškio rajono savivaldybėje buvo registruoti 1481 ūkiai, sudarantys 14,4 proc. apskrities ir apie 1,5 proc. šalies ūkių (2011 m. įregistruota 1455). Pagal ūkių skaičių apskrityje Joniškio rajono savivaldybė nėra išskirtinė tarp kitų apskrities savivaldybių, tačiau lenkia kitas savivaldybes pagal naudojamą (deklaruotą) žemės ūkio naudmenų bendrą plotą, tenkantį vienam ūkiui (2012 m. – 45,65 ha, 2011 m. – 42,28 ha, 2010 m. – 39,70 ha), didesnis už apskrities (31,43 ha), ir didesnis už šalies (2012 m. – 17,43 ha) vidurkį.

Joniškio rajone daugiausia nedidelių, nuo 1 iki 20 ha, ūkių (843), nors tai sudaro tik apie 13 proc. tokio dydžio apskrities ūkių. Mažų ūkių skaičius nuo 2010 m. mažėjo apie 15 proc., tai rodo, jog rajone stambėja ūkiai, smulkieji žemės ūkio savininkai išnuomuoja žemes efektyviau dirbantiems ūkininkams. Lyginant su kitomis apskrities savivaldybėmis, čia gana didelė procentinė dalis visų stambesnių (100–300 ha) apskrities ūkių (apie ketvirtadalis).

Šiaulių apskritis šalyje pirmauja pagal pagaminamą žemės ūkio produkciją. Joniškio rajono žemės ūkis, garsėjantis derlingomis žemėmis bei gerai išvystytu žemės ūkiu, taip pat labiau orientuotas į augalininkystės produkcijos gaminimą. Joniškio rajonas yra žemės ūkio kraštas, garsėjantis savo derlingomis žemėmis. Todėl Joniškio rajonas turi geras galimybes žemės ūkio sektoriaus plėtrai. Įmonės ar ūkininkai dažniausiai specializuojasi auginti grūdines kultūras, cukrinius runkelius ir rapsus, todėl Joniškyje yra nemažai įmonių, užsiimančių būtent grūdų ir trąšų prekyba. Per 2010–2012 metų laikotarpį kasmet Joniškio rajono savivaldybėje buvo pagaminama vis daugiau žemės ūkio produkcijos: bendrosios produkcijos gamyba per šį laikotarpį padidėjo 46,5 proc., tame tarpe augalininkystės produkcijos – 74,1 proc., gyvulininkystės produkcijos sumažėjo 13,7 proc.

5.3. Turizmas

Joniškio rajonas geografiškai priskiriamas Šiaurės vidurio Lietuvos regionui, kuriame gausu turizmui tinkamų kultūros paveldo objektų, bet lyginant su aplinkiniais rajonais ne itin išsiskiria rekreacijai ir turizmui tinkamasis gamtos išteklių. Lietuvos turizmo sistemoje Joniškio rajoną galima apibūdinti kaip tranzitinį rajoną, todėl turizmo paslaugos Joniškio rajone yra negausios ir fragmentiškos, netolygiai išsidėsčiusios rajono teritorijoje. Visiškai neišplėtotos kaimo turizmo paslaugos.

Pagrindinis Jonišio rajono turizmo traukos objektas – Žagarės regioninis parkas, kuris gali pasigirti ne tik archeologijos, gamtos paminklais, draustiniais ir unikaliu kraštovaizdžiu, bet ir turtingu architektūriniu paveldu: Žagarės senamiesčiu (XVI a.–XX a. pradžia), Žagarės dvaro sodyba (XIX a.), didžiausiu Lietuvoje peizažiniu parku, Žagarės senąja bažnyčia (XVI a.), Žagarės Šv. Petro ir Povilo bažnyčia (XVII a.).

Joniškio rajone veikia trys muziejai: Jonišio istorijos ir kultūros muziejus, tautosakininko M. Slančiausko sodyba – muziejus, dailininkės M. Katiliūtės sodyba – muziejus. 2011 m. buvo įkurtas Krepšinio muziejus (randasi Jonišio muziejaus patalpose). Išlikę 6 dvarai ar dvarų fragmentai: Žagarės dvaras, Jurdaičių dvaras, Jakiškių dvaras, Daunoravos dvaras, Medvilionių dvaras, Paudrūvės dvaras. Lankytini architektūros paminklai: Jonišio bažnyčia, Skaistgirio bažnyčia, sinagogų kompleksas Joniškyje, Juodeikių, Žukančių, Gasčiūnų, Rudiškių bažnyčios, XV–XX a. koplyčios. Prie lankytinų Jonišio rajono vietų priskiriama ir Saulės mūšio įamžinimo vieta Jauniūnų k. Joniškyje veikia Jonišio turizmo ir verslo informacijos centras, įkurtas 2005 m.

2011 m. buvo parengta Šiaulių tolygaus turizmo galimybių studija. Per 2010–2012 m. buvo įgyvendinta keletas projektų, finansuojamų ES lėšomis (20). Svarbiausi veiksniai, stabdantys turizmo paslaugų plėtrą Jonišio rajone: tinkamos turizmo informacijos trūkumas ir maža šios informacijos sklaida, maža turizmo paslaugų pasiūla (kaimo turizmo paslaugos, gido paslaugos, ekskursijų organizavimo paslaugos ir pan.), prasta daugelio kultūros paveldo objektų fizinė būklė.

Turizmo sferą aptarnaujantis paslaugų sektorius. Turizmo socialinė ekonominė įtaka gyventojų užimtumui, investicijų mastams, regionų plėtrai tampa reikšmingu veiksmu, kuris skatina ekonomikos plėtrą ne tik kuriant naujas darbo vietas paslaugų sektoriuje, bet ir verčia kurti bei teikti daugiau paslaugų, kurios tenkintų įvairius turistų bei vietos gyventojų poreikius.

Labiausiai besivystanti ir viena iš svarbiausių turizmo infrastruktūros dalių – apgyvendinimo įmonių tinklas. Apgyvendinimo įstaigų skaičius Jonišio rajone 2009–2012 m. nesikeitė (veikė tik dvi apgyvendinimo įstaigos – viešbučiai). Apgyvendintų turistų skaičius per 2010–2012 m. sumažėjo apie 11 proc. (iš viso 2012 m. – 1361 asmenų), ir jose buvo apgyvendinta tik 4 proc. visų apskrityje apgyvendintų svečių.

6. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Stiprybės

- Per 2013 m. išaugo gimusių vaikų skaičius (lyginant su 2012 metais – 10,3 proc.).
- Per 2012–2013 m. išaugo antro ir trečio vaiko gimimas šeimose, t.y. pastebimas šeimos didėjimo tendencijos.
- Joniškio rajono savivaldybė siekdama spręsti jaunimo problemas per 2009–2013 m. laikotarpį ėmėsi konkrečių veiksmų: įsteigtas jaunimo reikalų koordinatoriaus etatas, įsteigta Joniškio rajono savivaldybės Jaunimo reikalų taryba – pagrindinė jungiamoji grandis tarp savivaldybės administracijos ir jaunimo, sudaryta iš savivaldybės institucijų ar įstaigų ir jaunimo organizacijų atstovų, sudarytos galimybės jaunimo atstovams dalyvauti savivaldybės veikloje sprendžiant klausimus, susijusius su jaunimu. Joniškio rajono savivaldybė iš biudžeto skiria finansavimą jaunimo projektams finansuoti.
- Jaunimas turi galimybę dalyvauti bendruomeninėje ir visuomeninėje veikloje: yra įsisteigusios 16 organizacijų ir neformalių klubų, veikiančių kultūros, laisvalaikio užimtumo ir kitoje visuomeninėje veikloje.
- Atvykstančiųjų į Joniškio rajono savivaldybę skaičius augo nuo 2009 m. Į rajoną atvyko apie 2 625 asmenų. Didžioji dauguma (87 proc.) atvykstančiųjų buvo grįžtantys iš emigracijos Lietuvos piliečiai.
- Reguliarus vietinio (miesto) susisiekimo autobusų maršrutus aptarnauja vienas stambus vežėjas, turintis didelę darbo patirtį.
- Viešasis transportas atlieka socialinę funkciją, nes veža socialiai remtinus (turinčius įvairias lengvatas) keleivius. Viešasis transportas yra patogus ir dažniausiai vienintelė susisiekimo priemonė socialiai pažeidžiamų asmenų grupei.
- Iki 2013 m. buvo uždaryti visi aplinkos apsaugos ir sanitarinių reikalavimų neatitinkantys buitinių atliekų sąvartynai (šiukšlynai).
- Nustatyta rinkliava už komunalinių atliekų surikimą ir tvarkymą.
- Komunalinių atliekų surinkimas išplėtotas iki 98 proc. (išskyrus vienkiemius).
- Rajone vykdomas antrinių žaliavų bei stambiagabaričių ir žaliųjų atliekų surinkimas iš gyventojų.
- Parengtas Joniškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano projektas 2014–2015 m. ir 2014–2020 m. laikotarpiams, kuriame nurodyti atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai, priemonės ir aplinką tausojančios priemonės. Plane nustatytos priemonės, užtikrinančios Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane ir Šiaulių regiono atliekų tvarkymo plane nustatytą užduočių įgyvendinimą.
- Įgyvendinus vandentvarkos projektus, per 2010–2013 metus beveik visiems Joniškio ir Žagarės gyventojams (apie 90 proc. ir daugiau) buvo sudarytos sąlygos gauti kokybiškas vandens tiekimo ir buitinių nuotekų surinkimo bei valymo paslaugas.
- Oro užterštumas Joniškyje ir aplinkiniuose teritorijose yra kelis kartus mažesnis, nei artimiausių kaimynų – Šiaulių – mieste bei daugelyje kitų Lietuvos miestuose. Joniškio savivaldybėje nėra stambių stacionarių atmosferos taršos šaltinių, kurie ženkliai įtakotų oro užterštumą savivaldybėje.
- Pakankamai išvystytas teikiamų rajone socialinių paslaugų tinklas – socialinės paslaugos teikiamos mieste ir kaimuose.
- Mažėjant potencialių besimokančiųjų skaičiui, optimizuojamas mokyklų tinklas.
- Gera švietimo įstaigų materialinė bazė.
- Joniškio rajono dirvožemiai yra tinkamiausi žemės ūkiui. Rajone paplitę aukščiausiais 45–50 našumo balais įvertinti dirvožemiai.
- Joniškio savivaldybėje gerai išvystyta susisiekimo infrastruktūra. Per rajono teritoriją šiaurės pietų kryptimi praeina magistralinis kelias A12, kuris yra ir „Hanzos kelias“ – tarptautinis transporto koridorius iš Sankt Peterburgo į Berlyną.
- Per 2010 – 2013 metus augo verslo subjektų skaičius.

- Materialinės investicijos, lyginant su 2010 m., Joniškio rajono savivaldybėje 2012 m. išaugo beveik dvigubai.
- Per 2010 – 2013 metus stambėjo žemės ūkiai. Tai rodo, jog pasiekama efektyviau ir ekonomiškiau žemės ūkio veiklos nauda.
- Per 2010–2012 m. laikotarpį Joniškio rajono savivaldybėje kasmet buvo pagaminama vis daugiau žemės ūkio produkcijos: bendrosios produkcijos gamyba per šį laikotarpį padidėjo 46,5 proc., tame tarpe augalininkystės produkcijos – 74,1 proc., gyvulininkystės produkcijos sumažėjo 13,7 proc.
- Patogi geografinė padėtis, pasienis su Latvijos Respublika. Geros sąlygos tranzitiniam turistų pervežimams vykdyti dėl per Joniškio rajoną nutiestų tarptautinių kelių ir geležinkelių transporto koridorių.
- Gerai išvystyta rajoninių kelių sistema, rajono gyvenvietės tolygiai išsidėsčiusios.
- Pagrindinis turizmo traukos objektas – Žagarės regioninis parkas ir Žagarės miestas, išsiskiriantys savo archeologijos, gamtos paminklais, draustiniais, unikaliu kraštovaizdžiu, turtingu architektūriniu paveldu, istorija ir autentiškumu sujungtos keliais.
- Turizmo paslaugų koncentravimas palei kelią *Via Hanza*, kas ypač patrauklu ir patogų pravažiuojantiems turistams.
- Kultūros įstaigų įvairovė ir aktyvi veikla sudaro sąlygas Joniškio rajono gyventojų meninei saviraiškai, kultūrinių poreikių tenkinimui ir ugdymui.
- Joniškio rajone daugėja kultūros renginių lankytojų skaičius, ypač masiniuose renginiuose.

Silpnybės

- Didelis gyventojų skaičiaus mažėjimas. Gyventojų skaičius Joniškio rajone per 2009–2013 metus sumažėjo 11,4 proc. (Joniškio mieste – 10,6 proc.) ir tai beveik dvigubai daugiau nei Lietuvoje (6,7 proc.). Vaikų skaičius per 2009–2013 metus sumažėjo 1 439 vaikų. Ypač sumažėjo 7 metų amžiaus berniukų ir mergaičių.
- Gyventojų skaičiaus mažėjėja dėl gimstamumo mažėjimo. Gimusiųjų skaičius 2012 m. vienam tūkst. gyventojų – 8,6 (Lietuvoje – 10,2).
- Joniškio rajono savivaldybėje per 2009–2013 metų laikotarpį sumažėjo 1415 jaunų žmonių (15–29 metų amžiaus), t.y. 22,9 proc. Jaunimo sumažėjo dėl gimstamumos mažėjimo ir migracijos į didžiuosius Lietuvos miestus bei užsienį studijuoti, dirbti ir gyventi.
- Mažas jaunimo aktyvumas dalyvaujant visuomeninių organizacijų ar neformalių klubų veikloje (dalyvauja tik iki 10 proc. jaunimo).
- Jaunimas mažai laiko ir dėmesio skiria tūringam laisvalaikiui: daug laiko praleidžia prie televizoriaus (67,8 proc.), eina į parduotuves (67,7 proc.), retai lankosi teatruose, parodose ir muziejuose (23,1 proc.).
- Kaimo jaunimui nėra sukurtos pakankamos sąlygos tūringo laisvalaikio praleidimui. Dauguma formalių ir neformalių būrelių, užsiėmimų, renginių vyksta Joniškio mieste. Kaimo jaunimas neturi galimybės atvykti į Joniškį, nes nėra tinkamo susisiekimo.
- Joniškio rajone sparčiai keičiasi demografinė situacija: daugėja senstančių žmonių skaičius bendroje gyventojų amžiaus struktūroje. 2013 m. Joniškio rajono savivaldybėje 25,8 proc. (Lietuvoje – 24 proc.) visų gyventojų sudarė virš 60–ties metų amžiaus gyventojai (6 421 žmonės).
- Skurstantys rajono gyventojai sudaro beveik trečdalį visų gyventojų. Joniškio rajono savivaldybėje vidutinė socialinio draudimo senatvės pensija nuo 2009 m. beveik nesikeitė ir 2013 m. siekė vos 782 Lt, vidutinis darbo užmokestis buvo 1 484 Lt (2009 m. – 1428 Lt, padidėjo 4 proc.), tuo tarpu infliacija išaugo daugiau kaip 10 proc.
- Joniškio raono savivaldybėje dirbantieji sudaro tik apie 20 proc. visų gyventojų (yra 5 210 dirbančiųjų).
- Per 2009–2012 m. laikotarpį iš Joniškio rajono savivaldybės išvyko apie 5 000 asmenų – apie penktadalį rajono gyventojų.
- Didelis vyrų mirtingumas nuo 45–erių metų amžiaus.

- Trys pagrindinės mirties priežastys: kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. Nors mirties atvejų skaičius beveik nesikeitė per 2009–2013 metus, tačiau skaičiuojant 1000–čiui gyventojų ligos atvejų, pastebimas augimo tendencijos.
- Nemažėjantis nedarbo lygis. Nuo 2009 m. nedarbo lygis išaugo 3 proc. ir 2014 m. sausio mėn. 1 d. siekė 14,3 proc.
- Augant automobilizacijos lygiui, savivaldybėje vis daugiau gyventojų naudojami lengvaisiais automobiliais, kas padidina oro taršą, Joniškio miesto centre susidaro parkavimo vietų trūkumas.
- Viešojo transporto priemonės senos, nepritaikytos neįgaliesiems, nepakankamai optimaliai išnaudojamas viešojo transporto priemonių talpumas.
- Trūksta įrengtų konteinerinių atliekų surinkimo aikštelių.
- Iki 2013 m. buvo išrūšiuojama tik apie 12 proc. komunalinių atliekų (nuo viso per metus Joniškio savivaldybėje susidariusių komunalinių atliekų kiekio).
- Didėjant gamybai ir transporto srautams, oro tarša ir triukšmas daro neigiamą poveikį aplinkai.
- Joniškio rajono savivaldybėje viršijama leidžiama geležies koncentracija geriamajame vandenyje. Net 23 gyvenvietėse geležies kiekis vandenyje viršijo leistiną 0,2 mg/l ribą (ir tai apima apie 4,8 tūkst. gyventojų).
- Dauguma Joniškio rajono savivaldybės vandenviečių eksploatuojamos tokiomis sąlygomis, kurios nevisiškai atitinka aplinkos apsaugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus. Nepakankamai prižiūrimos vandenviečių apsaugos zonos, nereguliariai vyksta tinklų praplovimai.
- Per 950 gyventojų vartoja gruntinį vandenį iš šachtinių šulinių, kuris dažnai užterštas nitritais ir nitratais, ir neatitinka geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimų.
- Tik 60 proc. Joniškio rajono gyventojų prieinama centralizuota nuotekų tvarkymo paslauga.
- Ypač susidėvėjusios paviršinio (lietaus) vandens surinkimo sistemos. Lietaus vanduo nėra tinkamai surenkamas ir apskaitomas.
- Nuo urbanizuotų ir kitų teršiamų teritorijų surenkamos ir į paviršinio vandens telkinius išleidžiamos paviršinės (lietaus) nuotekos daro neigiamą poveikį vandens telkiniams. Šiuo metu tik apie dešimtadalis surenkamų paviršinių nuotekų yra valomos, iš kurių didesnė dalis išvaloma iki nustatytų normų.
- Joniškio rajono savivaldybėje nebuvo atliekamas savivaldybės aplinkos oro monitoringas, todėl nėra pakankamai duomenų oro taršai įvertinti.
- Joniškio rajono savivaldybėje nėra žinoma ir stebima dirvožemio antropogeninė apkrova, kuri kaupiasi dirvožemio paviršiuje, nėra identifikuotos ir įvertintos antropogeniškai pažeistos rajono vietovės, antropogeninės veiklos nulemtos dirvožemio degradacijos parametrai.
- 2013 metais Joniškio rajono savivaldybėje buvo vienos didžiausių šilumos kainų Lietuvoje – 33,97 ct/kwh.
- Joniškio rajono gyventojų sergamumas kvėpavimo ir kraujotakos sistemų ligomis turi tendenciją didėti. Taip pat didėja ir gyventojų sergamumas nervų sistemos, endokrininėmis ligomis, ypač diabetu, piktybiniais navikais.
- Nepakankamas gydytojų skaičius, ypač šeimos gydytojų-specialistų. Pacientams tenka laukti ilgai eilėse arba vykti į didesnius Lietuvos miestus.
- Mažėjantis bendrojo lavinimo mokyklose besimokančių mokinių skaičius.
- Didėjantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius bei išlaidos socialinėms pašalpoms.
- Rajone nėra kuriama savanorystės programos, neformuoja savanorystės kultūra.
- Nemažėja rizikos šeimų ir juose augančių vaikų skaičius.
- Nemažėjantis skaičius vaikų, likusių be tėvų globos.
- Nesuformuota aiški kultūros srities plėtros strategija.
- Joniškio rajono kaimo vietovėse vis dar nėra sudarytos tinkamos sąlygos kultūrinei meninei veiklai – bloga pastatų būklė, nėra tinkamos įrangos. Reikia atnaujinti kai kurių įstaigų materialinę bazę, kad ji atitiktų šiuolaikinius reikalavimus.
- Mažas kultūros įstaigų darbuotojų darbo užmokestis.
- Dėl lėšų stygiaus nepakankamai atnaujinamas knygų ir kitų leidinių fondas bibliotekose.

- Joniškio rajone mažėja saviveiklos ir meno kolektyvų skaičius.
- Joniškio rajonas priklauso mažo rekreacinio potencialo grupei.
- Nepakankamas pėsčiųjų ir dviračių takų tinklo išvystymas.
- Per 2010–2012 m. mažėjo apgyvendintų asmenų skaičius 11 proc.
- Turistų srautų didėjimo neskatinimas, sąlygojamas silpnai išplėtotų kaimo turizmo, maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų.
- Turizmo informacijos pateikimo užsienio kalbomis trūkumas, sudarantis kliūtis užsienio turistams artimiau susipažinti su Joniškio rajonu.
- Materialinės investicijos Joniškio rajono savivaldybėje dydis vienas žemiausių lyginant su Šiaulių regionu.
- Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) Joniškio rajono savivaldybėje 2012 m. sudarė 2,14 mln. Lt (Šiaulių apskrityje – 580,70 mln. Lt). Tai vienas žemiausių rodiklių tarp kitų Šiaulių apskrities savivaldybių.
- Vienam gyventojui tenkančių TUI apimtys Joniškio rajono savivaldybėje gerokai mažesnės nei vidutiniškai apskrityje ar šalyje. 2012 m. TUI vienam gyventojui Joniškio rajono savivaldybėje nuo 2010 m. mažėjo ir 2011 m. siekė 84 Lt, šalyje – 12 678 Lt, apskrityje – 1 963 Lt.

Galimybės

- Skatinti jaunimo iniciatyvumą, įsitraukimą į visuomeninę kultūrinę ir politinę veiklą.
- Siekiant ugdyti jaunimo aktyvumą ir iniciatyvumą, sudaryti sąlygas jaunimui savanoriauti ir taip pasisemti patirties. Moksleiviams steigti atskirą pamoką socialinių įgūdžių ugdymui, supažindinti su savanorystės, praktiniais neformalios veiklos pavyzdžiais, visuomeninės veiklos nauda per pilietinio, dorinio, socialinių įgūdžių ugdymo pamokų metu. Skirti patalpas neformaliems susibūrimams, kurias prižiūrėtų viena iš savivaldybėje veikiančių organizacijų. Suderinti mokyklinių autobusiukų tvarkaraščius su mokyklose vykdoma popamokine veikla. Tvarkyti sporto infrastruktūrą. Taip pat siekti, kad Joniškio rajono savivaldybėje atsirastų jaunimo atstovai, kurie būtų atsakingi už informavimą apie renginius, duomenų surinkimą bei talpinimą internete, o savivaldybių tinklapiuose atsirastų skyrius idėjoms, komentarams.
- Mažinti socialinę atskirtį, skatinant savanorystės programas tarp įvairių kartų žmonių (ypač jaunimo, vyresnių žmonių), kuriomis būtų siekiama pasirūpinti silpnos sveikatos ar vienišais senjorais.
- Gerinti gyvenamąją aplinką, sveikatos paslaugų spektrą ir prieinamumą bei imtis kitų priemonių, prisidedančių prie vyresnio amžiaus žmonių aktyvumo skatinimo.
- Skatinti grįžtamąją migraciją. Palaikyti ryšius su išėviją, kad galėtų sugrįžti („kai pas jus ten gyvenimas pagerės“). Panaudoti emigrantų potencialą – „virtualus sugrįžimas“.
- Išigyjant mažesnės talpos autobusus ir panaudojant juos neintensyvių keleivių srautų maršrutuose, galimybė mažinti kintamas išlaidas.
- Įgyvendinus 2013–2020 m. Joniškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano priemones, būtų pasiekta, kad ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų būtų perdirbta ar kitaip panaudota.
- Parengus Savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo monitoringo programą, bus užtikrintas programoje nurodytų oro taršos prevencijos ir valdymo priemonių vykdymas, parengta aplinkos oro monitoringo programa, parengta informacija visuomenei apie vietovės oro kokybę (būtų vykdomas LR Oro apsaugos įstatymas bei LR Aplinkos ministro ir LR Sveikatos ministro įsakymai, reglamentuojantys aplinkos oro kokybę).
- Tęsti vandentvarkos projektus, pasinaudojus Europos Sąjungos parama: sudaryti sąlygas rajono gyventojams jungtis prie centralizuoto vandens tiekimo sistemų.
- Parengti Joniškio rajono savivaldybės lietaus nuotekų schemą, pagal kurią būtų galima rengti techninius projektus.
- Siekiant sumažinti riziką žmonių sveikatai ir gyvybei, būtina teikti gyventojams informaciją, atkreipiant dėmesį į tai, kokį geriamąjį vandenį jie vartoja (skatinti atlikti vandens kokybės tyrimus, jungtis prie centralizuoto vandens tiekėjo ir gauti kokybiškas paslaugas ir pan.).

- Siekiant kaupti ir analizuoti informaciją apie gamtinės aplinkos elementų būklę ir jos, kaip sudėtinės aplinkos dalies, pasikeitimus, privalu vykdyti ir požeminio vandens monitoringą (reikalavimas savivaldybės lygmeniu vykdyti aplinkos monitoringą numatytas LR Aplinkos monitoringo įstatyme).
- Joniškio rajono savivaldybėje inventorizavus aplinkos taršos židinius (parengus Aplinkos monitoringą), bus nustatytos problemos ir toliau stebima dirvožemio būklė.
- Įgyvendinus Daugiabučių namų modernizavimo programą, bus sudaryta galimybė mažinti klimato taršą ir tausoti aplinką, gerinti daugiabučių namų techninę būklę, estetinį rajono vaizdą, didinti nekilnojamojo turto vertę ir mažinti namų išlaikymo išlaidas.
- Skatinti nevyriausybinių organizacijų iniciatyvą ir veiklos plėtrą socialinio ir sveikatos sektoriuose. Savanorystės programų kūrimas ir diegimas, mažintų išlaidas socialinėms pašalpoms bei skatintų bendradarbiavimą tarp rajono gyventojų – stiprintų priklausymo bendruomenei poreikį ir iniciatyvumą.
- Rengti ir vykdyti visuomenės sveikatinimo programas siekiant mažinti gyventojų sergamumą - būtų mažinamas sveikatos paslaugų poreikis bei išlaidos sveikatos sektoriui.
- Įgyvendinti švietimo sistemos, su švietimu susijusias programas ir veiklas, modernizuoti švietimo įstaigas, siekiant užtikrinti ir gerinti teikiamų švietimo paslaugų kokybę bei visuomenės narių išsilavinimo rodiklius – tai visuomenės skatinimas mokytis, tobulinti ir kelti kvalifikaciją, mokymosi suaugusiesiems galimybių sudarymas, pedagogų atestacija.
- Seniūnai, kartu su bendruomenėmis, galėtų patys spręsti, kokius renginius organizuoti, kaip koordinuoti kultūrinę seniūnijos veiklą. Tam reikalingas didesnis kultūros įstaigų ir specialistų bendradarbiavimas su vietos bendruomenėmis, gyventojais.
- Remti ir užtikrinti Joniškio rajono mecininkų veiklą oranizuojant įvairias parodas, renginius, teikiant finansinę ir metodinę paramą.
- Savivaldybė privalo siekti pritraukti investuotojus, vystyti infrastruktūrą ir kurti naujas darbo vietas. Savivaldybei labai svarbu orientuotis į aktyvesnę verslo investicijų pritraukimo strategiją, siekiant įgyvendinti rajono plėtros viziją.
- Nuoseklus sakralinių objektų tvarkymas, restauravimas, pritaikymas viešosioms reikmėms, įtraukimas į turistinius maršrutus.
- Sakralinio turizmo vystymas, didinantis piligrimų srautus rajone.
- Edukacinių, švietėjiškų užsiėmimų, susijusių su amatais, etnografija, vystymas, identišką potraukį amatams turinčių asmenų suvažiavimų rengimas, ekspozicijų ar konferencijų organizavimas. Joniškio rajono tapimas amatų centru Lietuvoje.

Grėsmės

- Nesikeičiant ekonominei, socialinei situacijai Joniškio rajono savivaldybėje, ir toliau augs emigracija į didžiuosius Lietuvos miestus bei užsienio šalis. Mažės darbingo amžiaus, jaunų žmonių rajone. Mažės gimstamumas, visuomenė senės.
- Gyventojų senėjimas didins demografinę krivę dirbantiems.
- Gyventojų migracija sukels darbo jėgos problemas.
- Nesikeičiant migracijos mastams į užsienį, išsiskiriančių šeimų skaičius ir toliau augs, bus paliktų vaikų, daugės psichologinių problemų.
- Keleivių skaičiaus praradimas mažintų vežėjų pajamas, o tai iššauktų didesnę kompensacijų poreikį. Neišsprendus viešojo transporto finansavimo klausimų, dar labiau pasens transporto priemonių parkas. Neatnaujinant transporto priemonių parko, dar labiau blogės keleivių vežimo padėtis ir mažės eismo saugumas.
- Dėl neįvykdyto Šiaulių regiono atliekų tvarkymo plano regionui ir savivaldybei gresia LR Aplinkos ministerijos baudos už atliekų tvarkymo užduočių nevykdymą.
- Nevykdoma oro užterštumo ir triukšmo lygio stebėseną ir vertinimas, turės neigiamą įtaką aplinkos kokybės vertinimui plačiaja prasme, t.y. nebus prisidedama prie dažniausias mirtinų ligų išvystymą lemiančio aplinkos veiksnio po oro užteršimo.

- Nesudarius sąlygų rajono gyvenvietėse gauti kokybiškas vandens tiekimo ir nuotekų valymo paslaugas, ir toliau bus neapsaugota gamta nuo jos teršimo ir niokojimo, o vandens vartojimas iš šachtinių šulinių (dažnai – nevalytų bei netikrinamų vandens kokybėspožiūriu) kels grėsmę žmonių sveikatai ir gyvybei.
- Nykstančios etnokultūrinės tradicijos ir vertybės užleis vietą masinei kultūrai.
- Nepakankamas bendradarbiavimas tarp bendruomenių, verslo subjektų bei kitų įstaigų ir organizacijų kultūros srityje, ir toliau didins atotrūkį tarp kultūros įstaigų ir gyventojų, tarp realaus kultūros paslaugų poreikio ir pasiūlos, neskatinis ieškoti naujų formų ir siekti paslaugų kokybės.
- Silpnėjantis Joniškio rajono turistinis potencialas, neintegruojant gamtinio ir kultūrinio turizmo maršrutų su viso regiono maršrutais ir kaimynais Latvijos regionais.
- Neskatinant verslo plėtros ir nekuriant patrauklios investavimui aplinkos, esamas potencialas nebus tinkamai išnaudojamas ir Joniškio rajonas dar labiau atsiliks nuo kitų Lietuvos vietovių, t.y. praras investavimo patrauklumą.
- Stambėjant ir moderizuojant žemės ūkiui (įsigyjant naują įrangą ir technologija), prireiks vis mažiau nekvalifikuotos darbo jėgos. Tai gali padidinti nedarbo lygį Joniškio rajone.